

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta št. 3.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 12 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Glavni zbor Narodne stranke o deželnozborskih volitvah.

Udeležba.

Navzlic Cvetni nedelji in nekoliko slabemu vremenu je prihitelo v nedeljo iz skoro vseh spodnještajerskih krajev veliko število zaupnikov — bilo jih je gotovo mnogo nad 300 — na glavni zbor Narodne stranke, da izrečejo kot najvišja inštanca v stranki svojo sodbo in voljo o bodočih deželnozborskih volitvah. Posebno častna je bila udeležba iz Savinske doline, a tudi Posavje ni zaostajalo; veselilo nas pa je, da smo mogli pozdraviti drage svoje somišljenike z jezikovnih mej v Dravski dolini in iz oddaljenih Slovenskih gor. Je to zanimanje bodreče za stranko in ob enem znamenje, da se raztezajo njen delokrog in njene dolžnosti po vsem slov. Štajerju. Zastopani so bili v najodličnejši vrsti naši napredni kmetovalci, a tudi drugi stanovi so odposlali veliko svojih zastopnikov, kakor učiteljstvo, naše meščanstvo in tržanstvo, delavstvo in uradništvo. Narodna stranka je tudi glede tega znova pokazala, da se v njenem okrilju združujejo vsi stanovi k narodnemu in gospodarskemu delu. Vsi za enega, eden za vse! Z ozirom na ta dejstva so tem večje važnosti dalekosežni politični sklepi, katere je včeraj glavni zbor po vsestranskem treznem prevdanku položaja storil.

Ponesrečena klerikalna drznost.

Pred občnim zborom se je dogodil prizor, ki mu ni manjkalo zabavnosti in smešnosti: g. dež. poslanec Terglav in kasneje tudi drž. posl. Pišek sta prišla z nekaterimi zvestimi na zaupen shod Narodne stranke! G. dež. posl. Terglavu se je takoj pojasnilo, da se vrši zaupen shod, namenjen samo volilec Nar. str. Umeval je to sicer počasi, a jo je naposled vendar odkuril. Nekako proti sredini zborovanja je prišel tudi drž. posl. Pišek v dvorano. Ko mu je g. dr. Janko Sernec zaupno primerno pojasnil to predrznost, se je tudi on zgubil. Kakor se je videlo, sta oba gospoda s peščico ovčic (bilo jih je kakih 12—15) najbrž nameravala motiti zborovanje, a sta jo morala prav klaverno odkuriti. Kakor hitro nimajo ti ljudje svojih črnih angeljev varuhov s seboj, igrajo prav žalostne vloge!

Nagovor g. dr. Kukovca.

G. dr. Kukovec je ob 1/4 12. uri otvoril zborovanje s sledečim nagovorom: Zelo pomembno je današnje zborovanje. Stranka stoji pred važno odločitvijo glede deželnozborskih volitev. Izvrševalni odbor vam ima danes poročiti, kako je izvršil vaš sklep z dne 8. nov., ko ste po trezni precenitvi našega narodnega in gospodarskega položaja ter v nemali meri težavnega stališča slovenskih

poslancev v deželnem zboru prezrli svoje opravičenestranskarke zahteve in izrekli željo, naj se doseže sporazumne deželnozborske volitve, naj pošlje slovenski narod na Sp. Štajerju v Gradec najboljše izmed najboljših, torej ne marionet temveč izobražene in samostojne ljudske zastopnike. (Veliko odobravanje.) Naročili ste izvršev. odboru, naj stori vse korake, da se doseže kompromis. Pisali smo takoj 9. nov. v Maribor odboru kmečke zveze glede tega vprašanja, a potekla sta dva meseca in mariborski duhovniki niso dali nobenega odgovora. Prezrli smo to neuljudnost, dasi je znano, da ne veljajo pravila uljudnosti samo v osebnem, temveč tudi v političnem občevarju. Izvrševalni odbor je sklenil v svoji seji dne 17. jan. zopet pisati kmečki zvezi. Ne tajim, da je bilo proti temu sklepu mnogo odpor a; oglasili so se veljavni možje, ki so opirajoč se na znano Koroščevo izjavo in splošni politični značaj klerikalne stranke že takrat z vso gotovostjo trdili, da klerikalcem ni za noben kompromis. Vendar nam je bilo toliko ležeče na tem, da bi v sedanjih časih ne zapleli našega kmečkega ljudstva v nepotrebni in brezplodni volilni boj (pritrjevanje), da smo se premagali in še enkrat opomnili klerikalce njihove narodne dolžnosti. Seveda zastoj! Pač pa so se množili časnikarski glasovi, ki so nas radi poštenega in odkritosrčnega stremljenja za pomirjenjem sramotili in blatili na nizkoten in politične stranke nevreden način, so nam dohajala poročila z dežele, da se duhovništvo, ki je prevzelo vodilno ulogo pri izpodkopanju kompromisa, pripravlja na volilni boj. Še le 12. marca, torej skoraj pol leta po našem prvem dopisu, so gospodje pisali, da so trije odposlanci km. zveze v uredništvu „Slov. Gospod.“ za kompromisna pogajanja na razpolago. (Kako milostno!) Pri kompromisnih pogajanjih so se le trudili, da bi kaj izvlekli iz nas, sami niso z nobeno izjavo pokazali svoje spravljivosti. (Detajli so iz člankov „N. D.“ že znani, zato jih ne ponavljamo. Opur.) Družba nekaterih g., ki hočejo splezati po kmečkih hrbtih kvišku, je na lahkomišljen in frivolen način zanesla znova razprtijo in sovražstvo v deželo, je v svojo osebno korist onemogočila enoten in upliven nastop slovenskih deželnih poslancev v Gradcu. (Res je!) Kaj naj storimo po razbitju kompromisnih pogajanj? Ali naj pustimo, da zastopajo zahteve in koristi spodnještaj. Slovencev v Gradcu politično nezanesljivi in za resno zakonodajsko delo nezmožni ljudje? — Tega kot organizirana polit. stranka, ki je priznana zastopnica naših narodnih in gospodarskih interesov, ne moremo pripustiti. Treba nam bode poseči z vso močjo v volilni boj; ako pa bi sklenil glavni zbor, da se vzdržimo volitev, se bomo kot disciplinirani strankarji uklonili tudi takemu sklepu. V pojasnitev naših predpriprav

vam naznanjam, da prevladuje mnenje, naj bi postavila Nar. stranka svoje kandidate v kmečkih občinah okrajev Celje-Laški trg-Vransko-Gornjigrad-Brežice-Sevnica-Kozje, Šmarje-Rogatec, Slovenjgradec-Šoštanj-Marnberk, v slov. trški skupini in številne kandidate v spodnještaj. skupinah. Glede ostalih okrajev je vprašanje še odprto in prosimo izjav zaupnikov v dotičnih krajih. — Ako bi pa stranka v kateremkoli okraju ne postavila lastnih kandidatov, smatramo pod častjo vsakega pristasa, da bi pri prvih volitvah volil kandidata kmečke zveze. (Tako je! Dolgotrajno odobravanje.) Da se zaupniki posameznih okrajev med seboj pomenijo, prekinem za nekaj minut zborovanje.

Razgovor.

Po odmoru predlaga g. Janko Lešničar z ozirom na izvajanja strankinega predsednika, naj bi Narodna stranka posegla v volilni boj in postavila svoje kandidate v prej naznačenih okrajih. G. dr. Kukovec otvori o predlogu debato. G. župan Jos. Šinko izjavi, da so zaupniki v ptnjsko ormoškem okraju mnenja, naj se tamkaj poleg dr. Ploja postavi jeden kandidat Nar. stranke. V slučaju pa, da bi konservativna stranka na zaupnem shodu v Ormožu postavila poleg g. dr. Ploja še jednega kandidata, si pridržujejo zaupniki konečno odločitev. G. dr. Goršek pravi, da si tudi zaupniki iz zgornjih Slovenskih gor pridržujejo pravico odločitve, kako bodo glasovali, ker še ni znano stališče slogašev v Slov. gor. Glede celjskega okraja predlaga g. Pikel iz Žalca v imenu tamošnje krajevne organizacije, da se skliče na Velikonočni ponedeljek velik shod v Žalec, ki bo postavil kandidata. Za ta predlog se izrečejo gg. dr. Lašič, dr. Karba, Mohorko, Šijanec. Glede okraja Slovenjgradec-Šoštanj-Marnberk želi pos. Zajc, naj bi tam kandidiral drž. posl. g. Vinko Ježovnik. — G. Ježovnik izjavi, da zaradi svojega slabega zdravja ne more prevzeti kandidature, svetuje pa, naj se skličejo tudi v tem okraju veliki shodi, na katerih se postavijo kandidati. G. Mravljak se soglašja s tem mnenjem in pravi, da je v okraju razpoloženje za akad. izobraženega moža in sicer se imenuje oseba g. dr. Božiča. (Veliko pritrjevanje.) Naj se skliče na Velikonočni ponedeljek v Slovenjgradcu volilni shod, na katerem se postavi kandidat. — Glede brežiškega okraja predlaga g. Križan v imenu navzočih zaupnikov, naj se skliče zaupni shod v Rajhenburg, kjer se postavi kandidat. — Glede šmarsko-rogaškega okraja predlaga g. naduč. Sekirnik, naj se skliče zaupni shod v Mestinje. — Pride na vrsto trška skupina. Gg. Zadravec, dr. Karba, Kacijan, Šijanec, Čulek, Roblek,

predlagajo ob velikanskem navdušenju vseh zborovalcev, naj tam kandidira g. dr. Vek. Kunkovec. Ta je govoril nekaj krasnih besed v zahvalo za izkazano zaupanje, na kar pride na vrsto razpravljanje o splošni skupini Celje-Slovenjgradec-Brežice. Mnogi zaupniki se izrečejo za to, da se postavi kandidata v tej skupini (gg. Petovar, Mravljak, Brinar in dr.) Glede splošne skupine v vseh spodnještajerskih mestih in trgih povdarja g. dr. Božič važnost štetja glasov in predlaga g. Iv. Reberka kot števne kandidata. (Veliko odobravanje.) G. I. Reberk izjavi, da prevzame kandidaturo, toda pod pogojem, da klerikalci ne postavijo kandidata. Razvije se znova razgovor o kandidaturi v splošni skupini. G. dr. Koderman predlaga, naj se glavni zbor pooblasti, da v spl. skupini Celje-Slovenjgradec-Brežice postavi kandidata. V mestnih skupinah, ki so danes nemška last, predlaga dr. L. Pivko, naj se povsod postavi samo enega in istega kandidata, da se prešteje slovenski glasovi. G. dr. V. Kukovec predlaga, naj se postavi g. dr. Gv. Sernec za števne kandidata po vseh nemških spodnještaj. mestno-trških skupinah. G. dr. Gv. Sernec izjavi, da se da disciplini stranke in prevzame to častno kandidaturo. Če klerikalci postavijo v tej skupini lastnega kandidata, ne smatra to on za nobeno nesrečo; upati je, da bodo spravili zadnjega svojega moža na volišče; posnema imo jih tudi mi! (Dolgotrajen aplavz.) Dosedanje skušnje kažejo, da je število naših glasov v mestih in trgih stalno naraščalo. Glejmo, da bo tudi letos videti lep napredek.

Sklepi.

I. Narodna stranka bode posegla v volilni boj in postavila svoje kandidate:

1) V splošni skupini Celje-Slovenjgradec-Brežice.

2) V kmečkih občinah okrajev a) Celje-Vransko-Gornjigrad-Laški trg; b) Slovenjgradec-Šoštanj-Marnberk; c) Brežice-Sevnica-Kozje; d) Šmarje-Rogatec; e) Ptuj-Ormož 1 kandidata.

Glede ostalih okrajev in kandidatov si pridržujejo odločitev zaupniki.

3) V skupini slov. trgov.

4) Števna kandidata v nemških spodnještajerskih mestih in trgih ter v splošni trško-mestni spodnještajerski skupini.

II. Koder ne bode kandidatov Nar. str., naj pristaši volijo pri prvi volitvi narodnega neklerikalnega kandidata.

III. Skličejo se na Velikonočni ponedeljek shodi v Žalec, Slovenjgradec, Rajhenburg, Mestinje in Ormož, kjer se postavijo kandidati.

IV. Izvršev. odbor se pooblasti, da postavi v splošni skupini Celje-Slovenjgradec-Brežice primerne kandidata.

V. Proklamirajo se kandidatom v slovenski trški skupini g. dr. Vekoslav Kukovec, v splošni skupini spodnještaj. mest in trgov g. Ivan Rebek in kot številni kandidati v nemških mestnih skupinah g. dr. Gvidon Serbec.

Zaključek zborovanja.

G. Janko Lešničar razpravlja v daljšem govoru o agitatoričnem delu v volilnem boju, o postopanju na shodih, o reklamacijah itd. Opozoril je somišljenike, da si bo stranka uredila v Celju posebno volilno pisarno (kraj in uradne ure priobčita „Nar. Dn.“ in „Nar. list“) in prosi somišljenike, naj naslavlajo vse dopise na njega, da se bodo mogli po vrsti in hitro reševati. Vspodbuja za marljivo dopisovanje našim listom in širjenje istih. Gosp. Golavšek pravi, da je „Narodni list“ izvrsten kmečki list in predlaga nekatere izpopolnitve. Gosp. Pesek opozarja na neuspehe klerik. politike, ki bodo v voliln. boju pojasnjevali klerikalno kmečko „prijateljstvo“, g. Oset stavi nek predlog glede listov, nakar zaključijo gosp. dr. Kukovec skoraj triurno zborovanje s približno temi besedami: Napravili smo si danes nekaj načrt, po katerem se bode gibalo naše delo v volilnem boju. Čakajo nas velike težave — a narodna misel pri nas še mi umrla, napredno naše kmečko ljudstvo dviguje ponosnejše ko kedaj prej glavo in samozavestno koraka po poti za napredkom in boljšo bodočnostjo. Podajmo si roke k skupnemu, trdemu delu in boju in volilni dnevi naj bodo sijajen dokaz neustrašljive naše samozavesti in ljubezni do naroda ter stranke. Zahvaljujem se vam za mnogobrojno udeležbo!

Deželni red in deželni volilni red.

(Glavne točke iz nove volilne postave za štajerski deželni zbor z dne 19. februarja 1909.)

XVI.

Volilne komisije.

Volitev se vrši v navzočnosti volilnega komisarja in jo na vsakem volišču vodi volilna komisija.

Za volilne skupine mest in trgov, kmečkih občin in splošne kurije obstoji volilna komisija za vsako volišče iz župana ali od njega določene osebe kot predsednika, dalje iz treh oseb, ki jih izvoli obč. zastop., in iz treh, ki jih imenuje vol. komisar izmed volilcev.

Vol. komisije sklepajo z relativno večino brez ozira na število glasujo-

čih; predsednik glasuje le pri enakosti števila glasov in odloča s svojim glasom.

O pripustnosti kakega volilca h glasovanju ali o veljavnosti oddanih glasov sklepa vol. komisija sama:

a) če se je kdo pritožil zoper identiteto katerega volilca (t. j. zoper to, da morda kak nepoklicani z glasovnico kakoga volilca glasuje),

b) če nastane vprašanje o veljavnosti ali neveljavnosti oddanih glasov ali glasovnic,

c) če kdo zoper volilno upravičenost kake v volilnem imeniku vpisane osebe čekom volilnega dejanja ugovarja.

V smislu točke a) in c) lahko ugovarja vol. komisar, vsak član vol. komisije, pa tudi vsak volilec, bodisi ustmeno ali pismeno, in sicer le, dokler dotičnik, zoper katerega je naperjen ugovor, še ni volil, v slučaju točke c) le, če je dotična oseba po poteku reklamacijske dobe izgubila avstrijsko državljanstvo ali pa so nastopile druge okoliščine, ki ji odjemljejo volilno pravico.

Sklep tozadevno mora vol. komisija storiti, predno se vol. dejanje nadaljuje.

Rekurz proti sklepu ni pripusten.

Za vsako vol. komisijo ima občina pripraviti primeren lokal s potrebnim pohištvo, posodo za glasovnice, pisalno erodje in zapisnikarja. Zapisnikar je lahko tudi kak član komisije.

XVII.

Volilni komisarji.

Vol. komisarja za vsako volišče imenuje pristojno glavarstvo.

Mesto vol. komisarja je častno in ga je dolžan vsakdo sprejeti.

Vol. komisar ima skrbeti za mir in red pri volitvi in ima gledati, da se ne kršijo določbe vol. reda ter da vol. komisije ne prestopijo delokroga. Skrbeti ima za to, da je dohod k poslopiju, kjer je volišče, vedno prost in da se oddaja glasovnic vrši nemoteno.

Če v volišču navzoče osebe motijo ali zabranjujejo mirno vršenje volitev, in tudi opomini nič ne pomagajo, je vol. komisar upravičen volišče dati izprazniti. Če se to zgodi med oddajo glasovnic, se smejo volilci le ali posamezno ali v malih skupinah puščati na volišče.

XVIII.

Volitev.

V volišče sme izven vol. komisarja, članov vol. komisije in zapisnikarja le volilec z veljavno legitimacijo.

Na dan volitve ob začetku določeni uri in na za to določenem prostoru se najprej sestavi vol. komisija

ki prevzame volilne imenike in druge za volitev potrebne listine.

Če se volilna komisija na podlagi postave ne more sestaviti, vrši njene funkcije za ves čas volitve volilni komisar.

XIX.

Glasovanje.

Glasuje se s pomočjo glasovnice. Pred začetkom glasovanja se mora vol. komisija prepričati, če je posoda za glasovnice prazna. Najprej volijo člani komisije, ki imajo vol. pravico, potem drugi volilci. Vsak volilec mora pri glasovanju pokazati glasovnico. Predsednik komisije prečita ž nje na glas ime volilca, vzame od volilca zvito glasovnico, položi vsako posamezno neodprto v posodo in pazi, da se ne odda namesto ene več glasovnic.

Oddaja glasovnice se mora zaznamovati v prvotnem (avtentičnem) vol. imeniku poleg imena volilca, pa tudi v zaznamku o glasovanju. V vol. imeniku zaznamuje to član komisije, v v glasovnem zaznamku pa zapisnikar. Ta ima poleg tega voditi zapisnik o vseh važnejših dogodkih med volitvo in posebno o raznih sklepih komisije.

Glasovanje mora ob določeni uri predsednik zaključiti. Vendar pa se volilci, ki so še pred potekom določene ure prišli na volišče in so tam navzoči do konca glasovanja, ne smejo izključiti od glasovanja.

Če nastopijo okoliščine, vsled katerih je bodisi začetek bodisi nadaljevanje bodisi dokončanje volitve onemogočeno, lahko vol. komisija v sporazumu z vol. komisarjem preloži ali podaljša volitev na prihodnji dan.

Vsaka preložitve ali podaljšanje se mora pravočasno na v kraju običajen način razglasiti.

Če se je glasovanje že pričelo in se preloži, morata vol. komisija in vol. komisar volilne listine in volino posodo z glasovnicami do nadaljevanja volitve zapečatiti.

XX.

Štetje glasov.

Kakor hitro je glasovanje končano, se pričnejo šteti glasovi. Predsednik komisije najprej glasovnice v vol. posodi zmeša, potem jih vzame ven in šteje. Nato eden član komisije vsako glasovnico posebej razvije in jo odda, ko jo je pregledal, predsedniku, ki jo glasno prečita in odda drugim članom komisije, da jo pregledajo.

Zapisnikar in eden član komisije vodita o osebah, za katere so glasovi oddani, vsak po en zapisnik, v kateri se vpiše vsak, ki je dobil kak glas, imenoma.

Pri vsakem imenu se potem pišejo pri vsakem na dotično osebo pripadajočem glasu tekoče številke.

Oba ta zapisnika se morata strinjati in ju morajo podpisati vsi člani volilne komisije in vol. komisar.

Glasovi, ki odpadejo na kako osebo, ki ne sme biti voljena (glej točko VIII. „N. L.“ št. 12), glasovi, ki so oddani pod pogoji ali kjer je na glasovnicah zapisana kaka želja na voljenega, dalje glasovi, ki niso natančno zaznamovali osebe voljenega, so neveljavni in se ne prištejejo k oddanim glasovom.

Če je na kateri glasovnici več imen kot je treba poslancev izvoliti, se zadnja imena, ki so odveč, smatrajo kot nezapisana in se jih ne upošteva.

Če pa je zapisanih manj imen kot je voliti poslancev, glasovnica tudi ne zgubi veljave. Če je ime ene in iste osebe na eni glasovnici več ko enkrat zapisano, se šteje samo — enkrat.

Prazne glasovnice, dalje glasovnice, na katerih ni zaznamovan noben veljavni glas, glasovnice, ki niso uradno izdane in nimajo uradnega pečata pristojne oblasti, so neveljavne.

Na glasovnicah se lahko imena kandidata zapiše ali z roko ali s strojem, ali se natiska ali se s kakim drugim pomnoževalnim sredstvom spravi na glasovnico.

XXI.

Izid štetja glasov.

Predsednik komisije izid štetja v volišču sam in takoj ustmeno naznani. Če se je volitev vršila samo na enem volišču, je s tem volitev dovršena; če se je pa volilo na več voliščih, morajo volilni komisarji s posameznih volišč vposlati volilne akte na glavnega vol. komisarja na glavno volišče; glavni volilni komisar pregleda na podlagi aktov izid na posameznih voliščih, določi končni rezultat in ga takoj ustmeno naznani.

XXII.

Glavni volilni komisar.

Za vsak volilni okraj z več kot enim voliščem imenuje okr. glavarstvo, v katerem se nahaja glavno volišče, glavnega vol. komisarja. Ta ima glasom zgornje točke določiti na podlagi vol. aktov s posameznih volišč končni izid volitev, ne da bi preiskoval posamezne volilne akte na njih pravilnost.

XXIII.

Kdo je izvoljen?

Za poslanca je izvoljen tisti, ki je dobil več veljavnih glasov, nego znaša polovica oddanih veljavnih glasovnic.

Če ima več oseb, nego jih sme biti izvoljenih, absolutno večino glasov, odloča pretežna večina glasov, ali pri enakosti števila glasov žreb, ki ga vleče predsednik volilne komisije, od-

LISTEK.

Martin Močan.

Zgodovinska povest iz XVI. stoletja.

Spisal: Robert Košar.

(Dalje).

Protí večeru so začeli prihajati celi polki in v noči je zažarelo vse nebo. Po polju je šumelo, rožljalo, stokalo in ječalo, kakor bi se podili hudi duhovi. Slišali smo posamezna povelja in grozne kletvice. Če je zaplamtel ogenj, sem zapazil celo morje divjih človeških postav, ki so se rivale in tiščale proti taboru. Nikdo ni smel več zapustiti svojega mesta in žene so vso noč premilile v cerkvi.

Zjutraj je bila zemlja zavita v gost dim, ki je prihajal iz gorečih vasi. Nismo videli nikamor; vendar pa smo spoznali po kriku in hrzanju konj, da nas je zajela turška vojska krogin-krog. Ko pa je potegnil veter, smo zagledali ves turški tabor pred seboj. Vsa ravnina je bila natlačeno polna

turških vojakov; mož je stal pri možu tako na gosto, da bi lahko po glavah prišel na oni breg. Od juga pa so še vedno prihajale nove trume. Vsi so obračali glave proti nam ter gledali na tabor.

Videl sem, da mora priti kmalu do spopada. Nemirno mi je bilo srce in udarjal sem z nogami ob tla, kajti težko sem že pričakoval trenutka, da se spopadem v boju s Turki.

Vzdignil sem meč, ter jim zagrozil:

„Čakajte, pasje duše, kmalu se vidimo. Zdaj vas bom — ker vas smem!“

Ko smo zapazili, da se pripravljajo Turki na napad, smo pokleknili na zemljo in začeli moliti lavretanske litanije. Potem so nas župnik blagoslovili z Najsvetejšim in izročili smo svoje življenje v božje roke. Žena je pristopila k možu, mati k sinu, sin k nevesti, sestra k bratu; poslovali smo se drug od drugega, morda za — večno, kajti turške trume so se že

začele premikati in se postavljati v dolge vrste.

Mati še pristopijo k meni, ter me prekrizajo na čelo, usta in prsi. Svetla solza jim kane po bledem licu.

Poslovil sem se tudi od Dragice ki je tako milo jokala, da sem jo moral tolažiti:

„Ej, Dragica,“ sem dejal, „nikar ne jokaj na plesišču. Če se vidiš na tem svetu, bo veselo, če pa se snideva na onem svetu, pa tudi ne bo prežalostno.“

To je dekle potolažilo in vrnila se je na svoje mesto pri kotlih.

Oče so mi podali roko, ter pristavili:

„Martin, zdaj pride naša ura. Pazi, da ti kateri Turek ne uide čez zid!“

„Bodite brez skrbi, oče,“ sem odvrnil, „do pasa se mi nobeden ne vspne.“

Zdajci se zasliši iz turškega tabora glas velikega bobna, ki je pozi-

val Turke na boj. Sultan je dal povelje za napad.

Strašen krik je sledil temu povelju in divje turške trume so se začele približevati obzidju.

Žene so naglo zakurile pod kotli, meči so zleteli iz nožnic, strelci so napeli svoje loke in pri puškah so zažgali žveplene niti, da je porinejo v smodnik.

Možje in žene, vsi smo bili pripravljeni v hipu pokončati vsakega, ki bi pogledal čez zid.

Polagoma, potem vedno hitreje in hitreje so začele korakati turške trume proti nam.

Neprenehoma so kričali in divjali mahali z meči in sulicami. Naši ljudje so si zapirali ušesa, da ne bi oglušeli od nečloveškega vpitja.

Oče so dajali zadnja povelja.

Jaz pa sem skrbno pregledoval turške vrste, če ne bi morda zagledal med njimi Barbaroso. Toda ni ga bilo videti.

nosno če se je volilo na več voliščih, glavni volilni komisar, v prisotnosti dveh od njega določenih prič; ti prič morata imeti pravico volivosti v dež. zbor in morata podpisati o žrebu izdelani protokol.

Če pri prvi volitvi noben kandidat ni dobil absolutne večine glasov, se ima odrediti ožja volitev.

XXIV.

Ožje volitve.

Ožje volitve odredi v volilnem okraju z enim voliščem predsednik volilne komisije, v vol. okraju z več volišči glavni vol. komisar na podlagi volilnih aktov.

V veleposestvu in trg. in obrt. zb. se imajo ožje volitve izvršiti takoj po prvih volitvah po ustmeni odredbi predsednika.

V vseh drugih slučajih se imajo vršiti ožje volitve na dan in ura, ki se je že vnaprej določila in se mora vršitev ožje volitve v vseh občinah vol. okraja z oklici napovedati.

Pri ožjih volitvah se smejo voliti samo tiste osebe, ki so pri prvih volitvah za onimi, ki so dobili absolutno večino, dobile relativno največ glasov.

V ožjo volitev sme priti le dvakrat toliko oseb, kakor je dotičnem okraju voliti poslancev.

Pri enakosti glasov odločuje v smislu točke XXIII. žreb, kdo pride v ožjo volitev.

Vsak glas pri ožji volitvi, oddan za osebo, ki ni v ožji volitvi, je neveljaven.

Kdor pri prvi volitvi ni volil lahko vkljub temu voli pri ožjih volitvah.

Kdor je pri ožji volitvi dobil nad polovico oddanih veljavnih glasov, je izvoljen poslanecem.

Če so pri ožji volitvi dobili vsi kandidati po enako število glasov, odločuje žreb v smislu točke XXIII.

XXV.

Po dovršeni volitvi,

bodisi prvotni, bodisi ožji, se sklene zapisnik o volilnem dejanju, z zaznamkom o glasovanju in zaznamkom o razmerju glasov; zapisnik podpišejo člani volilne komisije, volilni komisar in zapisnikar; nato se odda skupno z vol. imenikom, glasovnim zapisnikom in zaznamkom o razmerju glasov ter oddanimi veljavnimi in neveljavnimi glasovnicami zapečateni in z zaznambo vsebine volilnemu komisarju.

Volilni komisar, odnosno glavni volilni komisar ima po dovršenem vol. dejanju vse vol. akte čimprej predložiti namestniji.

Namestnija po pregledu volilnih aktov izdela in izroči izvoljenemu poslancu volilni certifikat, ki mu daje pravico vstopa v deželni zbor.

Namestnija izroči vse volilne in končne akte deželnemu odboru, ki jih preišče in poroča deželnemu zboru, ki končno odloča o pravilni izvolitvi.

Če je kdo izvoljen v dveh okrajih, mora najkasneje 8 dni potem, ko se deželni zbor snide, v slučaju dopolnilne volitve po otvoritvi dotičnega zasedanja, javiti, katero izvolitev sprejme. Če take izjave ne da v tem času, potem deželni glavar odloči v javni seji potom žreba, za kateri vol. okraj izvolitev velja. Za drugi volilni okraj se razpiše nova volitev.

Če se vrši tekom 6 mesev po izvolitvi kakega poslanca v dotičnem okraju nova volitev, se ta vrši na podlagi volilnega imenika od prejšnjih volitev, če se morda ni volitev baš zaradi nepravilnosti imenikov razveljavila.

XXVI.

Sprememba dež. vol. reda se sme izvršiti le v navzočnosti vsaj 66 poslancev in če se glasuje za spremembo vsaj 44 poslancev.

„Trnjeva pot“.

VI. pismo iz občine Kokarje.

Jako mi čislani gospod župan!

Na Vaše cenjeno pismo Vam odgovarjamo javno in sicer zaraditega, da si prihranimo odgovore na večkratna podobna vprašanja. Vaše cenjeno ime seveda zamočimo. Glavarstvo Vam je torej razveljavilo sklep občinskega odbora, da bode Vaš občinski urad v prihodnje sprejemal le slovenske dopise, vse druge pa odklanjal.

Nam glavarstvo tacega sklepa ni razveljavilo, kajti naš sklep se je prilegal v vseh ozirih določbam zakona Vaš mu pa v jednem oziru nasprotuje.

Državni osnovni zakon z dne 21. dec. l. 1867. broj 142 je bil, kakor znano, izdan za določitev pravic državljanov. V smislu člena XIX. tega zakona sta oba deželna jezika na Štajerskem v vseh uradih torej tudi v Vašem občinskem uradu jednakopravna, toda le za državljane t. j. občane, ker ste Vi v svojem sklepu rekli, da bode sprejemali le slovenske dopise, nemške pa odklanjali, ste ob jednem rekli, da bode nemške dopise državljanov odklanjali, s tem ste jo zavozili. To nasprotuje zakonu. Če vložiti kateri nemški državljan na Vaš občinski urad nemški dopis, mu ga ne smete odkloniti, sicer prelomite zakon.

Ker velja imenovani zakon le za državljane, se razumeva, da nima niti glavarstvo niti kateri drugi državni ali deželni urad do občine nobene jezikovne pravice, pač pa dolžnost ji dopisovati v njenem jeziku. Nemške dopise teh uradov smete torej po za-

konu vselej odklanjati, one državljanov pa nikoli. Pomota tiči samo v besedilu Vašega sklepa, ta bi se namreč moral glasiti, da bode te odslej reševali le slovenske dopise in tiskovine državnih in deželnih uradov nemške dopise in tiskovine teh uradov pa zavračali. Sicer je bilo odveč, da ste bili sklep občinskega odbora naznanili glavarstvu. Občina je avtonomna t. j. samostojna in ni dolžna svojih sklepov nikomur naznanjati torej tudi ne glavarstvu. Le takrat, če zahteva glavarstvo kakega pojasnila, mu je župan dolžan naznaniti sklepe občinskega odbora. Glavarstvo sme vsak sklep občinskega odbora, ki je naravnian zoper veljavne zakone, prepovedati.

Ne bode Vam torej družega preostajalo, nego da pri prvi odborovi seji dosežete sklep občinskega odbora, ki se naj glasi tako, kakor je tu obrazloženo, takšnega sklepa Vam ne more nikdo prepovedati in če bi ga tudi — kar je v „pravični“ Avstriji mogoče — lahko proti prepovedi z uspehom ugovarjate gori do upravnega sodišča. Zmaga bode na Vaši strani!

Takšen sklep je le tedaj potreben, če imate v ti zadevi nasprotja v odboru samem in sicer le zato, da se morete na domače napade nanj sklicevati. V vsakem drugem slučaju takšen sklep ni potreben.

Vi imate namreč kot odgovoren načelnik občine pravico nemške dopise državnih in deželnih uradov brez sklepa občinskega odbora t. j. iz lastne inicijative odklanjati. Trebate le na spis napisati, da tiskovine ali spisa ne razumete, ker ne znate nemško ali ker znate premalo nemško in da se hočete na svoje oči prepričati, kaj je v spisu pisanega in v tiskovini tiskane, a tudi nekateri, oziroma vsi občinski odborniki si pridržujejo pravico v urad došle spise in tiskovine pregledovati, katere pravice ob nemških dopisih in tiskovinah ne morejo uporabljati; zato se naj na Vašo občino dpošiljajo v smislu člena XIX. prej imenovanega zakona le slovenski dopisi in tiskovine, sicer odklanjate vso odgovornost, šele potem bode mogoče te spise rešiti z Vašo odgovornostjo.

Tako ravna občina Kokarje s prav dobrim uspehom že štiri leta, čeprav ima nemščine dobro večšega tajnika, tu se ne reši nobeden spis državnih in deželnih uradov, ki ni pisan ali tiskan v slovenščini, vsak se vrne. Ne to, kar tajnik zna, ali kar znajo odborniki in župan, temveč pravica županova oziroma odborova, da sme tirjati, naj se občini dpošiljajo spisi in tiskovine v njenem uradnem jeziku, je tista moč zakona, pred katero se mora ukloniti vsak deželni in državni urad.

Turki so se že tako približali taboru, da smo jih razločevali po obrazih. Mnogi so bili krvavi po licu, rokah in obleki, drugi zopet črni od smodnikovega dima. Žene, ki so iz radovednosti lukale skozi strelne line, so se kar odmikale, ter se začele križati; tako strašni so bili videti ti ljudje.

Oni pa so korakali vedno bliže in bliže, dokler se niso hipoma ustavili. Krik je ponehal in nastala je taka tišina, da je mnoge zabelelo po životu.

Nakrat pa počijo strelji, pušice zafrče in z divjim vikom planejo Turki proti obzidju. Naši so zakričali: „Jezus, Marija“, in so ustrelili med turške vrste.

Turki so začeli plezati po zidovju in lezti po njem kakor mravlje.

Polagoma so se začele prikazovati posamezne turške glave iznad obzidja, a takoj so zopet izginile. Posekal jih je krščanski meč.

Toda vedno več je bilo teh glav in vedno hitreje so morale mahati

naše roke. Može so streljali, sekali z meči, zbadali s sulicami ter metali težka bruna in kamne na sovražnika. Vrle žene pa so polivale z vrelo vodo, smole in raztopljenim žveplom. Delo so si razdelile. Nekatero so bile vedno pri kotlih, druge so nosile kurjavo in razne potrebščine, tretje pa so se spoprijele s Turčinom.

Jaz sem imel največ dela, kajti pri vratih je bil naval najhujši. S takim veseljem še pač nisem delal nikdar. Začetkoma sem še brojil posekane turške glave 1—2—3—4—5—6— dalje pa nisem mogel; nakrat se mi prikaže toliko turških glav, da sem moral delati kakor stopa, sicer bi mi prilezli črez zid.

Oče, ki so švigali po taboru kakor veverica, ter pomagali, kjer je bila sila najhujša, so zavpili:

„Udri, sinko, udri!“

Udrihal sem z vso močjo, toda sila je postala vedno večja. Kakor sršeni so brenčale turške kroglice okrog

naših glav in njihove pušice so zasenčile tabor. Marsikateri naših mož se je z grudil mrtev na zemljo ali se je odvrlekel v cerkev, da mu obvežejo rane.

Župnik so hodili med vrstami, ter delili umirajočim zadnjo popotnico in jim dejali sveto olje. To nam je bilo v veliko tolažbo, ker smo vedeli, da ne pridemo nepripravljeni pred božji prestol.

Dolgo, dolgo je že trajal boj.

Pred zidovjem so se začela kopičiti turška trupla, toda nam na škodo, ker so prihajali sovražniki lažje na obzidje. Našim možem so se začeli krhati meči in mnogi si je vzela poleno, da je udrihal po Turkih. Ženam je konečno začelo primajnkovati smole in žvepla, Turkov pa je bilo kakor listja in trave.

Še hujše so začeli pritiskati v tabor. Mrtva trupla svojih tovarišev so znosili na kupe, ter si delali mostove do obzidja. Sultan je razpostavil okrog

Več o tem prihoduji!

Da ste mi zdrav!

Vaš

Pravicoljub.

Gospodarski paberki.

Koliko je na svetu živine?

Na prvem mestu stoje v tem oziru Združene države Severne Amerike z 66'86 milijoni, potem Vzhodna Indija z 52 milj., Rusija 42'2 milj., Argentinijska 21'7 milj., Nemčija 19'3 milj., Francija 14'3 milj., Velika Britanjska 11'7 milj., Avstrija 9'5 milj., Ogrska 6'7, Avstralija 8'34, Italija 5, Rumunska 2'59, Švedska 2'55, Španska 2'2, Kapland 1'9, Nizozemsko 1'7, Bulgarsko 1'8, Dansko, Novi Zeland in Belgija istotoliko, Švica 1'4 milj. in Srbsko 956.660 komadov.

Oves ali ječmen?

Kdor pazljivo zasleduje tržna poročila, ve, da je oves pred leti v primeri z ječmenom imel še nizko ceno, da pa mu je cena vedno rasla in da se danes le prav malo razlikuje od cen ječmena. Če se premisli to in nadalje, da je za ječmen treba posebne suhe, lahke zemlje brez plevela, dočim oves ni tako „izbirčen“ glede zemlje, je gotovo le svetovati, da se kmetovalci čim najbolj posvetijo sejanju in prirejanju ovsa.

Pepel kot nastelja za perotnino.

Lesni pepel je zelo dobra nastelja za perotninske hleve, ker ovije in ohrani perotninske odpadke ter prepreči okuženje zraka v hlevih. Tudi perotninski mrčesi se deloma z njim ugonobe. Slednje se uspešno doseže, ako se vrže pepel proti stropu in stenam, da se vsede v vse njih razpoke ter pokonča v teh se nahajajoč mrčes. Perotninski odpadki pomešani z lesnim pepelom tvorijo izvrsten gnoj za zelenjadni vrt itd., v katero svrha ga je dobro zmešati s prstjo.

Podpore rodbinam pozvanih pod orožje.

Glasom naredbe vojnega ministerstva imajo rodbine tistih pozvanih pod orožje, ki so že dovršili redno prezeučno službo, pravico do podpore od strani države. — Taka podpora gre soprogam, otrokom, starišem, starim očetom in materam, bratom in sestram, ako so jih po velikem delu hranili oni, ki so pozvani pod orožje.

Ta podpora sestoji v prispevku za vzdrževanje in za one, ki ne bivajo v lastni hiši, marveč plačujejo najemščino, tudi v prispevku za stanarino.

tabora svoje najboljše strelce in kakor hitro se je prikazala kaka roka ali glava naših ljudi, takoj je tičala v njej ostrata tatarska pušica. Zato smo se morali skrivati in obramba je postala čimdalj slabejša. Zgodilo se je tudi, da je enemu in drugemu naših mož odrevenela roka od vedne borbe in da so si zaželeli počitka.

Toda Turki niso odjenjali. Vedno večje in močnejše trume so prihajale v boj.

S strahom so opazili oče, da bode vkljub izvanredni hrabrosti naših ljudi zmaga na turški strani, ako ne pride kmalu rešitev.

To bojazen so razodeli gospodu župniku, ki so šli nato v cerkev, kjer so začeli prositi vsemogočnega Boga, naj vendar ne pripusti, da bi neverni polmesec pogazil sveti križ.

Tudi ženske so začele moliti in otroci so zapeli svete, pobožne pesmi.

Dalje prihodnji!

Za vzdrževanje je določeno: za Trst 67 vin., za Goriško in Istro 63 vin., za Zader 60 vin., za Dalmacijo 56 vin. za vsako glavo na dan.

Prispevek za najemščino iznaša polovico prispevka za vzdrževanje. Otroci izpod 8 let imajo pravico do polovice te podpore.

Skupna podpora članom pozvanega pod orožje, oziroma pridržanega v vojaški službi, ne sme presežati zaslužka, ki ga je poprečno dobival v svojem bivališču.

Pravice do te podpore od strani države ne odpravlja in ne manjša okolnost, da podpirane osebe dobivajo kako drugo podporo, občinsko ali privatno.

Prošnje je predložiti politični oblasti (v Trstu, namestništvu svetovalcu, na deželi dotičnim okrajnim glavarstvom) in so oproščene kolka in poštine. Ali na kuverti treba zapisati: „Zahteva podpore za potrebno rodbino pozvanega v vojaško službo. Na podlagi § 20. zakona od 13. junija 1880. št. 30. drž. z. poštine oproščeno.“

Za one, ki so bili pridržani v vojaški službi (toliko za one, ki so dovršili redno vojaško službo s 30. septembrom 1908., kolikor za one iz domačih rezerv, ki so bili pozvani pod orožje z dnem 1. oktobra, a niso bili odpuščeni z dnem 28. novembra) gre podpora od 1. januarja 1909. dalje. Za one pa, ki so bili zopet pozvani pod orožje, od dneva, ko so zapustili svoje bivališče. Podpore se izplačujejo antecipando od 15 do 15 dni. Zaostale podpore se morejo zahtevati in likvidirati sedaj.

Rodbine, ki imajo pravico do teh podpor, naj jih zahtevajo.

Sadjereja v zgornji Savinski dolini.

V zgornji Savinski dolini so ljudje lani pridelali toliko sadja, da so skupili zanj prav lepe novce. Vendar bi bili lahko skupili še več denarja, ako bi z drevjem in sadjem vsi prav ravnali.

Da se nedostatom v tem oziru vsaj nekoliko v okom pride, je zasadjarstvo mnogozaslužni g. Praprotnik Franjo, nadučitelj v Mozirju podučeval v minuli zimi ljudstvo v Mozirju, Nazarjih, Rečici in v Kokarjih. V poljudnih in kaj zanimivih besedah je vzbujal v ljudeh zanimanje za umno sadjerejo in kupčijo. Ljudstvo je hvaležno neutrudljivemu in vzornemu možu za njegovo skrb in trud za občni blagor. Njegove zasluge se vidijo vsako leto na daleč v mozirski okolici na sadnem drevju in v pomnoženih dohodkih naših sadjerejev; kajti skoro vsak sadonosnik je zasajen z drevjem, katerega je v šolski oziroma v svoji drevesnici on vzgojil. Skoro vsakoletne razstave v šoli v Mozirju kažejo, da je on povzdignil sadjerejo na visoko stopnjo.

Mnogo zaslug si je z ozirom na sadni trg pridobil tudi marljivi trgovec g. Rudolf Pevce v Mozirju. On je otvoril sadju celega gornjegrajskega okraja pot v daljni svet ter pripomogel, da so ljudje vsa obilico sadja razprodali.

Ta dva moža sta prinesla blagor celi zgornji Savinski dolini, po pravici ju smemo imenovati dobrotnika naroda, ki zaslužita vso čast in spoštovanje. Prosimo, naj nadaljnjeta svoje rodoljubno delo. Spomin na njuno delo bode kazal še poznim rodovom, da so zlata vredni oni možje, ki ustvarjajo in odpirajo ljudstvu vir dohodkov in blagostanja.

Kmetovalci! Mnogo skritih zakladov še tiči v zemlji, sedaj je čas, da se ozrete na one prazne prostore, ki vam zamorejo v nekoliko letih vaše blagostanje povečati!

V delu je blagor naroda!

v S hranilnimi knjižicami obdarovani novorojenci. Od 1. junija 1907. l. je v mestu Mons v Belgiji v veljavi sklep, na podlagi katerega dobi vsak v

tem mestu rojeni otrok belgijskih staršev takoj po rojstvu hranilno knjižico, glasečo se na en franc (približno 1K), v last. Želi se, da vlagajo nadalje starši otroku namenjene zneske na to knjižico. Starši smejo na to knjižico denar tudi vzdigovati, vendar pa mora prvotni znesek t. j. 1 franc ostati vedno naložen, dokler otrok živi. Vzgladu mesta Mons je sledilo že 45 belgijskih občin, povsod v zadovoljstvo občanov. Na podlagi teh izkušenj se je nedavno sprožila tudi v zastopu južno-francoskega mesta Marseille misel, da bi mestna občina darovala vsakemu novorojenemu marzeljannu — in takih je vsako leto približno 11.000! — hranilno knjižico v vrednosti 1 franc-a. Mestni zastop je temu predlogu naklonjen in mu uajbrže pritrđi. Upa namreč, da bo določba, da mora biti 1 franc vedno naložen, vedno zbujala zanimanje in željo vlogo pomnožiti. Varčevanje bi se na ta način v prebivalstvu močno pspesovalo.

d Nekaj statistike o obrtnem šolstvu in časnikarstvu. Po uradnih poročilih o šolskem obiskovanju je bilo na obrtnih šolah leta 1908 44,4% nemških učencev, 44,3% Čehov, 5,6% Poljakov. Na Slovence, Hrvat, Lahe in Rusine se deli skromni ostanek, iz česar sledi, kako malo je zanimanja pri Slovencih za obrtno vzgojo. Nasprotno pa je češki odstotek silno močan, če se pomisli, da ne tvorijo Čehi niti tretjine cislajtanskega prebivalstva. Čehi skrbijo najbolj za izobrazbo svojih obrtnikov. Podobno govori statistika časopisja. Eden politični list se izdaja na 16.157 Lahov, 18.610 Čehov 18.882 Nemcev, 38.494 Rumunov, 44 tisoč 177 Slovencev, 44.461 Hrvatov, 44.762 Poljakov in 153.706 Rusinov. Tudi tukaj so torej Čehi že prehiteli Nemce.

Shod volilcev v Žalcu
na velikonočni pondeljek ob 3. uri popoldne v Kodnikovi dvorani
bo velikanska prireditev!
Prišle bodo množice ljudstva! Nastopi gotovo 7 poslancev in kandidatov narodne stranke kot govornikov! Narodnjaki iz okraja vsi na shod!

Iz političnega sveta.

Imenovanje sodnikov na Češkem. Na Češkem so se minoli teden zvršila imenovanja sodnikov. V kakem smislu, si lahko misli vsakdo, če omenimo, da nemški politiki in nemški časopisi proglašajo ta imenovanja za velik uspeh Nemcev. Nemška ministra dr. Schreiner in dr. Hochenburger sta s temi imenovanji v resnici dosegla popoln uspeh in zasekala globoko rano češkemu narodu. Ne samo, da se v nemški in tudi mešani del dežele ni imenovalo nobenega Čeha za sodnika, so se pa nemški sodniki tudi poslali v češki del in se je tako očitno kršilo geslo, ki ga Nemci proglašajo — pa seveda samo za sebe. — Nemcem nemške sodnike, in ki mora za Čeha ravno tako veljati. Če „močna vlada“ upa na Češkem tako postopati, potem si lahko mi Slovenci napravimo prilično sliko, kako bo nastopala pri nas na Slovenskem. Zato, slovenski politiki, največji pozor!

Med Avstro-Ogrsko in Srbijo je dosežena popolna sprava. Sedaj se bodo vrsila le še pogajanja, v kaki obliki se sklenu sporazum. Splošno mnenje je, da evropske velevlasti ne bodo vstrajale pri zahtevi, da bi se sklicalo v svrhu uravnanja balkanskih vprašanj še posebno posvetovanje držav. — Govorilo se je tudi mnogo o tem, da namerava kralj Peter odstopiti. Seveda so nemški časopisi to

takoj pograbili in že so delili Srbijo raznim nemškim princem. To so seveda le pobožne želje, ker Srbija ne bo nikdar pokorna kakemu nemškemu vladarju, tega si naj bodo gospodje svesti. — Nemški listi tudi z velikim zmagoslavjem naglašajo, da je uspeh Avstrije nasproti Srbiji pripisovati zvestobi Nemčije in trdnosti nemške vlade v tem vprašanju. Četudi bi to bilo res, je gotovo, da bo Avstrija to nekje prav drago plačala. Iz nesebičnih namenov Nemčija nam še nikdar ni kake ljubeznivosti storila. — V Srbiji je položaj miren, dasi so nemški listi bobnali, da takoj izbruhne tam vstaja in punt, kakor hitro bi vlada nasproti Avstriji popustila. A pojavilo se je le nekaj nezadovoljnejev v armadi, ki so pa postavljeni pred vojaško sodišče, prebivalstvo je pa mirno in zadovoljno, da se je zadeva tako rešila. Ostro se obsoja vratolomna politika Pašića in Milovanovića. Princ Jurij v kratkem zapusti Srbijo, tudi prestolonaslednik Aleksander pojde po Vel. Noči v inozemstvo, da izpopolni svoje znanje. — Pogajanja radi trgovinske pogodbe med Srbijo in Avstrijo se pričnejo takoj po Vel. Noči.

Državni zbor se snide 27. t. m.

a Slovansko trgovsko zbornico namerava osnovati skupina ruskih trgovcev v Petrogradu; njen namen bi bilo pospeševanje trgovine in skrb za trgovske zveze med Rusijo in ostalimi Slovani. Zastopnike bi imela v vseh večjih slovanskih mestih.

a Bosna se razdeli? V pol. krogih se govori, da se Bosna in Hercegovina razdeli v dva dela; eden bi pripadel Ogrski, drugi Avstriji.

o Istrski deželni zbor ne bo sklican. Na shodu istrskih deželnih poslancev v Trstu je bilo sklenjeno poslati deputacijo ministerskemu predsedniku s prošnjo, naj bi bil deželni zbor istrski kmalu sklican. Včeraj so se oglasili posl. Laginja, Spinčić, Rizzi in Bartoli pri baronu Bienertu s prošnjo, naj se skliče deželni zbor in naj se dovoli za Istro oni znesek za podporo v sili, katerega je deputacija že zahtevala. Baron Bienert je odgovoril, da je nemogoče zdaj sklicati deželni zbor in da se bo to šele letos zgodilo, ko bo splošno zasedanje deželnih zborov z ozirom na splošno politično razpoloženje mogoče, ker se morajo za nekatere deželne zборе volitve šele izvršiti, za druge pa (za češki in goriški) vstvariti pogoji za uspešno delavnost. Končno stoji pa tudi delovni program državnega zbora na potu sklicanja deželnih zborov.

d Srbija. Kralj Peter ne misli odstopiti, kakor poročajo listi. Prestolonaslednik pojde po Veliki noči v inozemstvo, da spopolni svoje študije. Princ Jurij zapusti v kratkem Srbijo. Razburjenost proti dinastiji med častniki pojema, v deželo se vrača mir.

o Ruska nota za Črno goro. — „Fremdenblatt“ poroča, da bode ruska vlada s posebno noto velesilam predlagala, naj formalno pritrđijo temu, da se odstranijo določbe čl. 29. berlinske pogodbe, s katerim se v nekih obzirih omejujejo vrhovne pravice Črne gore. o Konference ne bo. Francija, Anglija in Rusija so se sporazumele, da ni treba sklicati posebne konference zaradi priznanja aneksije in dvignjenja čl. 25. berlinske pogodbe. „Daily Graphic“ piše, da bi bila konferenca vsekako potrebna, da sankcionira premene glede čl. 1. do 12. berlinske pogodbe.

o Špansko. V parlamentu je predložil vojni minister zakonski načrt, ki določa, da bode v bodoče trajala vojaška služba osemnajst mesto dvanajst let in sicer: tri leta v aktivni službi, 11 let v rezervi, 4 leta pri domobranstvu. Rekrute se lahko, ako so dobro izvežbani, po enem letu odpusti iz

iz aktivne službe, normalna doba aktivne službe bo znašala po 28 mesecev.

a Nadvojvoda Leopold Salvator, generalni inšpektor topničarstva, bo v drugi polovici maja v svoji lastnosti potoval po Bosni in Hercegovini.

a Nemške marke. Na Dunaju je bil v nedeljo, 4. t. m. shod delegatov „Südmarke“ iz Nižje Avstrijske. Posvetovali so se o uspešnejših sredstvih v borbi proti Čehom v tej deželi. Drž. poslanec iz Nemčije neki Herzog je naglašal, da so Nemci v rajhu enih misli z avstrijskimi Nemci zagotavljal je, da bodo denarni zavodi v Nemčiji z izdatnimi sredstvi podpirali avstrijske Nemce v boju proti Slovanom.

d Ruska vlada je, kakor se poroča iz Londona, sklenila premestiti glavno taborišče baltiške mornarice iz Kronstadta, ki je preblizu Petrograda, v Sveaborg v bližino Helsingforsa.

d „Revolucionarno organizacijo“ so zopet zasledili v Petrogradu. 70 oseb, med njimi več častnikov, so zaprli. Našli so 10.000 patron in mnogo vojaških pušk (!). Organizacija je baje imela namen uprizoriti punt v Kavkazu in Turkestanu.

v Podržavljenje železnic. 30. m. m. državni zakonik priobčil zakon o podržavljenju železniških prog družbe državnih železnic, Severozapadne železnice in Južnoseverno-nemške spojne železnice. Zakon ima veljavo od 1. januarja 1908. Določitev dneva, s katerim prevzame uprava državnih železnic promet na novopodržavljenih progah v svoje roke, si pridržuje ministerstvo železnic.

d Krščansko - socialni siromaki. Navajamo številke: Eden generalov kršč. socialcev, dr. Gessmann, dobi na leto 8000 K penzije kot kustos vseučiliške knjižnice, 20.000 K penzije kot bivši minister, 8000 K plače kot dež. odbornik na Dunaju, 6000 K dijet kot drž. poslanec, 4000 K dijet kot deželni poslanec. Skupaj 46.000 K. Drugi tak siromak je tudi eden generalov kršč. socialcev dr. Weisskirchner. On dobi na leto: 21.000 K penzije kot ravnatelj mestnega magistrata na Dunaju, 40.000 K kot trgovinski minister, 6000 K dijet kot državni in 4000 K dijet kot deželni poslanec, skupaj 71.000 kron. Upamo, da nobeden teh ne trpi pomanjkanja. Ko bi bilo ljudstvo, ki ju vodita za nos, tako dobro preskrbljeno!

Narodnjaki! Udeležite se v velikem številu volilnih shodov v Mestinji, v Ormožu in v Rajhenburgu. Pokažite, da v klub klerikalni strahovladi krepko živi napredna misel na Spodnjem Štajerskem.

Dopisi.

v Kapele pri Dobovi. Pomlad se je naselila v deželi, pomlad, ki je simbol mladega, močnega, nevtrajeno v bodočnost zrogega človeka. Nensmiljeni oklepi zime so razpali, česar se raduje mlado kakor staro. — Da, krasen utis napravi pomlad še posebej na nas Kapelčane, katerih stanovi se vzdigajo višje od drugih in senam nudi razgled na vse strani neba. A dasi se oživlja vse okrog njega in se kmet nad oživljanjem celo sam raduje, se mu vendar nehote zmrachi čelo, ko vidi v dolini prepravljene obširne svoje travnike. On sam sicer ni tako nerazsoden, da bi ne vedel kako je temu opomoči, ali — vzdih mu uide iz krepkih prsi nad svojimi sosedi, ki ne da bi mu pri osuševanju obširnih travnikov pod skupnim imenom „Jovs“ pomagali, ampak mu celo nasprotujejo, čeprav bi lahko vedeli da v slučaju, da so kedaj sami v stiski, protiusluga gotovo ne izostane. Vendar je še v nadi, da mu sosedni

občani priskočijo v pomoč, ravnaoč se po pravcu „če je moj prijatelj močen, močen sem tudi jaz,“ ker korist od vsega tudi njemu ne izostane.

a Mursko polje. Slučajno sem dobil v roke št. 31 „neodvisnega slovenskega“ lista „Straža“. V nadi, da imam v rokah vendar enkrat en mariborski list, ki je v resnici slovenski in dela čast svojemu imenu, začel sem čitati, toda kmalu je sledilo kratkemu veselju tem večje razočaranje.

V Ljutomeru mora biti v narodnem oziru vse vzorno, tržani in okolica vsi navdušeni Slovenci, nemške gostilne in trgovine hirajo, Nemci pa kar trumoma bežijo v Gornji Štajer — najbrž po prevelikih zaslugah č. g. voditeljev kmečke zveze! Toda, glej ga spaka, „Straža“ je s svojim bistrim očesom zapazila črva, ki neumorno grize slovenski živelj in nam pripravlja narodni pogin in ta nevarna pošast se zove čitalnica in novostanovljena ljudska knjižnica, ki ima namen, „širiti protikatoliško literaturo, protiverško časopisje ter liberalno idejo!“ — Oh, groza, ubogo slovensko ljudstvo, kmalu bodo pridrevli Turki na mursko polje in bodo dopisnika „Straže“ živega pohrustali! Čitalnica je torej pobirala knjige za ljudsko knjižnico „pri vseh Slovencih brez izjeme“ in to pobiranje je urejeno „na tako zviti način, da mnogo ljudi še ne ve, za kaj se gre. Tako so nekatere osebe strogo katoliškega mišljenja tudi prispevale, ker so mislile, da se gre za pomnožitev šolarske knjižnice.“ (Slavno uredništvo naj dovoli, da članek iz Straže še dalje navedem, ker je res zelo duhovit in kratkočasen!) „Zavedni katoličani so storili svojo dolžnost in so podpiranje protikatoliškega podjetja odločno in pogumno zavrnili. (Aha, prvi napad krutega Turka pogumno odbit!) — Nekaj oseb „njihove“ stranke pa je vendar darovalo knjige, ker se boje napadov liberalnih časopisov. „Se ve, ni tako nevarno zameriti se nam, ker mi pravi katoličani po svojih principih ne poznamo ne sramotenja, ne javnega žaljenja, še manj pa obrekovanja svojega bližnjega.“ — Pa res ne, toda vprašal bi duhovitega očeta Stražinega dopisa, od kedaj je nehal biti on in dopisnik Slovenskega Gospodarja „pravi katoličan“?

Resnica pa je, da ima naša čitalnica precej škodljivih listov in bi ne bilo napačno, malo iztrebiti — toda kaj bi spet potem rekla upravnistva Gospodarja, Slovenca, Dom in Sveta itd.? Ali bi ne začel pokati „sklad za obmejne Slovence“? Bistroski Straži pa svetujem v interesu dobre stvari, naj gre po nedeljah med pozno mašo gledat v „Bräuhaus“, kjer bo našla precej mladeničev, s slovenskimi mladeniškiimi znaki na pogumnih prsih, ki najbrž študirajo „liguorijansko moralo“, ktero je ta preklicana knjižnica baje v 500 izvodih tamkaj založila! Za svojega dopisnika pa naj več ne skrbi, kajti revčeka so po znanem svetopisemskem izreku nebesa zagotovljena. Muropoljski opazovalec.

Št. Jurij ob juž. žel. V zadnji številki resnicoljubnega „Slov. Gospodarja“ se zopet ves penast zaganja brumni dopisnik, ki je, kakor se vidi, še pijan od zadnjih občinskih volitev od te sijajne zmage preklicane liberalce. Predbaciva jim nepoštenost pri agitaciji ter se celo upa trditi, da je „nekdo“ dal „nekemu“ volilcu 2 K za to, da je z njim volil, dobro vedoč, da ako bi bil imenoval kako ime, bi se mu slabo godilo; zato se je zadovoljil z „nekdo“ in „nekemu“. Vse to je gola klerikalna laž, katera pa bode tudi imela slabe posledice; kajti dotičnik, ki trosi to nesramno obrekovanje, se boče imel na neljubem mu kraju zagovarjati. Druge neslanosti niso odgovora vredne. Kar se pa neslanega napadanja osebe J. Drogenik-a tiče, naj bode duševno revše dopisnika Slov. Gosp. pri miru in naj mu očita, ako je res kaj nepravilnega storil; kedar bodo vsi klerikalni šmoki od lenta — tača do Žgankove Jungfrave toliko koristnega za našo ljudstvo storili in kedar bode Drogenik kak klerikalni pretepača li obsojeni poštni razgrajač, pa le po njem, sedaj pa nimate nobenega povoda. Sicer se pa Drogenik za take neslane napade še ne zmeni,

gotovo tudi tedaj ne, ako bi mu moral „tiste podplate“ sam visoki gospod kupiti.

Dosleden je pa tudi ta veleumdopisnik do skrajnosti; samo na nekaj je še pozabil, zato naj mu bode povedano, ko ravno o agitaciji govorimo: je to tudi pošteno in postavno, da so razni klerikalni poštenjakoviči razne nevedne ženice plašili s tem, češ če daš onim pooblastilo, bodo potem takoj gospode duhovne nagnali iz fare in zopet drugi, da se je dala k drugi veri vpisati, ker je dala narodnemu volilcu pooblastilo, kar je volilka med splošnim smehom na volišču, ko je prišla preklicat prvo pooblastilo, z besedami: „Od katoliške vere pač ne odstopim“ prav imenitno potrdila; dotičnico so ti brezvestneži tako preplašili, da se je kar tresla. Trgale so se tudi legitimacije, kar bode tudi drž. pravdnštvo zanimalo in kar je dalo povod za rekurz. K slavitvi zmage vam želimo dober tek, pa pazite, da se, ko se drugokrat snidemo, ne zadavite. Mrličem pa, ki so baje tudi prišli volit „za liberalce“, kličemo: requiescant in pace!

Ribnica. Našim „Štajerčevim“ „naprednjakom“ je naenkrat vzkipela kri ter so dali svoji jezi duška. Skrupali so dopis, da človek res ne ve, ali je bil spisan nemški in potem slabo prestavljen, ali je bil spisan slabo nemški in tako prestavljen, morda oboje. Toliko protislovja se ne najde tako hitro. Proti koncu je moral pisatelj že pozabiti, kar je v začetku pisal, drugače ni mogoče. Da bi pa odvrnili naši „ljubi“ sosede od sebe sum, so dopis naprtili Šentjanžanom. Morebiti, da je bil poleg kakšen „zvitorop“ iz Šentjanža, a to stvari same na sebi ne predrugači.

Najprvo pretakajo mačkine solze, ker so se pri nas nekteri samonemški napisi zamenili s samoslovenskimi, kar se samoobsebi razume v čisto slovenskem kraju. Od Slovencev živijo vsi, a delajo proti njim. Ko se bodo enkrat vsi Slovenci zavedli svoje narodne dolžnosti, bo marsikteri pobral svoja šila in kopita.

Morebiti to že marsikteri čuti, zato pretakajo dalje mačkine solze zaradi bojkota, da hočejo Slovenci vse nemškomisleče „naprednjake“ uničiti. Nemško misleči napredni Slovenci je nestvor, je največja budalost pod milim nebom. Kdor nemško misli, more biti le ali Nemec ali nemčur, tretjega ni.

Tretjič jih bode v oči, da so se začeli možje in fantje učiti telovaditi, da ustanove sokolsko društvo. Začetek je že storjen, vadijo se pridno, tudi petje gojijo in ne bo dolgo, ko bo ribniški Sokol javno nastopil. Kako bodo naši purani hudrali, ko bodo videli rudeče srajce pri polaganju temeljnega kamna „Sokolskega doma“ na ravni. Da se bo izvršilo, pričajo nam imena „tajnih svetnikov Sokola“, ki so jih v istem dopisu po imenu navedli.

Naj se tolažijo ribniški Štajerčevi „naprednjaki“ in dopisnik Franc, ne pa kakor se je podpisal Janže iz Šentjanža. Sokol in vsi zavedni Slovenci v Ribnici nikdar ne bodo in nikdar niso škilili v Srbijo, kakor oni v Prusijo.

Pisatelju Francu pa povemo, da če bo še kdaj pisal, naj se spomni, da pri „Štajercu“ ne znajo slovenski, da natisnejo, kar jim kdo pošle, zato mora pisatelj sam vedeti, kaj se pravi „predbacivati“, da ne bo rabil te besede mesto „obetati“ in kakšen pomen ima beseda „geslo“.

To za danes! Če se poljubi, bo prihodnjič več prišlo, imena imamo tudi na razpolago.

Dobje pri Planini. Vendar se je eden oglasil v „Slov. G.“ o našem shodu; pa ko bi se ne bil, bi ga ljudje imeli za pametnega — jeli Anton Teržan! Pravi, da si ni skoro

nič zapomnil in je le malo „zastopil“. Drugokrat pa naj rajši kravo pošlje; tista bo več zastopila, ker ima štiri noge. Pa brez laži se v „Slov. Gosp.“ ne da pisati; to je dokazal tisti, ki le malo „zastopi“, kaj ne Anton Teržan! Pravi, da je bil na shodu in je vzdignil roko, ko se je glasovalo proti vojski s Srbijo. Roke pa ni nihče vzdignil, ko se je dalo naglasovanje: kdo je proti predlogom; proti pa ni bil nihče. Ali si torej bil na shodu? Ne, nisi bil in to je tvoja druga laž. Najbolj pa si je zapomnil Osetove besede, da se morajo zavedni Slovenci držati gesla „Svoji k svojim!“ in da ne smejo hoditi k nasprotnikom kupovat. Kako pa to, da ni slišal, ko se je reklo, da se naj pri kupovanju ne gleda samo na slovenske napise, ampak na take trgovce, ki pri slovenskih podjetjih naročajo svoje blago? Trgovec Teržan bo to že vedel: on namreč naroča precej blaga pri strupenih Nemcih in zato misli, da za njega ne veljajo tiste besede o palicah. Lahko je govoriti „Svoji k svojim!“ in s tem ljudi le farbati: pa možko to ni. Tako tudi ni možko, če „Slov. Gosp.“ piše, da je Žurmanov shod preplašil Pulkota, da je sedaj sklical „skriven“ shod. Tržan mlajši bo pa še dobro vedel, da je prvi shod dva rogovileža še bolj preplašil, ker jih je spravil do ričeta. Torej je bil skriven shod, le zato, da se obvaruje neumne ljudi škode. Na pravili pa bomo še javen shod in tisti, ki tako „malo“ „zastopi“, naj le spet pride. Pa mora kaj bolj pametnega brati kakor „Slov. G.“, če hoče, da si bo kaj zapomnil. Tudi o volitvah je nekaj napisal. Lani je župnik pisal, da so izvoljeni sami trezni možje, čeravno je vedel, da to ni res. Letos pa ni hotel nič pisati, čeravno so njegovi zmagali: že ve zakaj ne. Dopisnika jezi, da jim vsake volitve ovržemo in pravi, da delamo mi s tem občini škodo. Mi pa pravimo, da dela tisti občini škodo, ki še toliko ne „zastopi“, da bi občinske volitve brez pogrška vkup spravil; ali pa ste tako hudobni, da nalašč volitve pačite in s tem občini škodo delate. Najbolj pa to ni prav tistemu, ki bi bil rad župan, da mora tako dolgo čakati na to čast. No, naj še le čaka, saj je komaj 26 let star in davka plačuje še samo 78 vinarjev, pa „zastopi“ še tudi prav malo. Pa sam Bor ve zakaj hoče župnik tega imeti za župana! Mu je najbrž za kako reč veliko hyaležnosti dolžen, ali kaj, No, pa zdravi ostanite in še pišite kaj!

Reklamirajte!

Somišljenike po vseh občinah nujno opozarjamo, naj v smislu naših razlaganih v Nar. Listu št. 13. glede postopanja pri reklamacijah store povsod svojo dolžnost. Preglejte imenike in poskrbite, da bodo vsi naši somišljeniki volilci vpisani, da pa ne bodo vpisani nasprotniki, ki nimajo volilne pravice!

Štajerske novice.

u Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za gornjeradgonski okraj ima svoj redni letni občni zbor dne 18. aprila 1909. — to je na belo nedeljo ob 3. h popoldne v prostorih g. Leopolda Karbaša. Redni člani, kakor tudi drugi prijatelji naše prepotrebne šolske družbe se vabijo, da se tega občnega zbora zanesljivo vdeležijo.

b Kmete smo baje odganjali v nedeljo od našega občnega zbora, trdi mariborska „Straža“. Temu nasproti je treba pribiti, da ni stalo na nobenem plakatu (ki so šli klerikalcem tako na živce), da je shod javen. Samoposebi je umevno, da so glavni zbori strank zaupni. Ako nekatere kleri-

kalne ovčice tega niso razumele, bi pa moral vedeti vsaj g. Pišek, da že zahteva takt, da se človek na take shode ne vsiljuje, ako je drugega polit. prepričanja in ako ni bil vabljen. Terglavu itak ne prisojamo, da bi mu prišlo kaj takega na misel. Sicer pa se je klerikalce uljudno pozvalo, naj zapuste dvorano in je to g. dr. Kukovec še enkrat izrecno ponovil pri začetku zborovanja, ker se jim ni hotelo delati sile. Da pa se nismo hoteli dati motiti kakemu Terglavu, je samoposebi umevno. Na druge klobasarije v prav revnem „Str.“ poročilu se ni vredno ozirati.

o Iz Trbovelj. Kakor je bilo pričakovati, tako se je zgodilo, da je občinski odbor v svoji seji z dne 3. t. m. odklonil vlogo nemškega šulferajna in hrastniških Nemcev, tika jočo se sprejema nemške šole v Hrastniku v občinsko oskrbo. Zahteva hrastniških posilincev je že sama na sebi nesramna in izzivajoča. Trboveljska občina je napredna in ima zadostno šol, ki ustrezajo vsestransko. Trboveljska občina dovolj skrbi za izobrazbo svojih občanov in tudi nihče se ne more pritožiti, da bi se premalo učilo nemščine, kar trdijo v Hrastniku nekateri nehvaležneži, ki so se v hrastniški šoli naučili nemščine. Kdor si je pa nemško šolo v Hrastniku omislil zbog samih vsenemških „kapric“, tisti naj tudi šolo vzdržuje. Trboveljski občinski odbor ni bil preje vprašan, za svet, predno se je šola zidala, in sedaj tudi noče ničesar slišati o tej šoli. Najboljše je pa to, da bode šola, ki jo mi vzdržujemo oziroma bi jo vzdrževali, hodil nadzorovat nemški nadzornik, ki ga mi ne poznamo in nimamo do njega zaupanja. To bi bila krona naše kratkovidnosti. Slovenski občinski odbornik Gorjup je izostal pri tej važni seji obč. odbora. Nalašč, ali je bil zadržan?

o Surovost. V „Josefshofu“ je v nedeljo neki pijani delavec imel najprej prepir z ženo, katero je do krvavega pretepel, potem pa je po stanovanju vse polomil in metal posamezne stvari v potok Koprivnico, kjer so jih potem ljudje lovili. Alkohol je najhujša mora delavstva!

o Tatinsko družbo so vjeli orožniki pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. Našli so mnogo pokradenega blaga, ki je bilo deloma tudi lastnina ptujskih trgovcev. Kdor se za to zanima, naj si ogleda ukradeno blago pri ptujski sodniji.

o Občinske volitve v Slov. Bistrici se vrše dne 16. aprila. Narodni volilci naj store svojo dolžnost!

o Hranilnica in posojilnica v Šmarju je dne 1. t. m. na svojem 17. občnem zboru sklenila na predlog načelstva, da upelje hišne hranilne nabiralnike.

v Poskušen vlom. V Radincih so pred par dni skušali neznan tatov vlomiti v pisarno zdraviliškega ravnateljstva. Napravili so že precej veliko luknjo pod oknom, ko je nekdo zaslišal ropot in zbudil sostanovalec. Tatovi so odbežali, ne da bi mogli izvršiti svojo nakano.

Ivan Roškar iz Žitenc v Slov. gor., ki je služil v Lipnici za hlapca, je ustrelil svojo gospodinjo. Državno pravdnštvo v Gradcu ga je obtožilo zaradi hudodelstva uboja. Posrečilo se mu je, da ga je zaradi ustreljenja gospodinje zadela vsled posebnih okolišnosti le kazen 1 mesec dni ostrega zapora. Kdo je to?

d Družba sv. Cirila in Metoda ima v zalogi še precejšnje število velikonočnih razglednic. Bližajo se prazniki; vsak zaveden rodoljub naj napiše voščila k praznikom na družbine razglednice. Posnemajmo v tem Čehe, ki rabijo v takih slučajih izključno razglednice Šolske Matice! — Vsak trafikant bi moral imeti družbine razglednice.

Shod volilcev v Slovenjem Gradcu na velikonočni pondeljek ob 1. uri popoldne v Narodnem domu bo mogočen izraz napredne misli v okrajih Šoštanj — Slovenji Gradec — Marenberk.

Narodnjaki, pokazite, da se mariborski hujšakci zaman zaganjajo v to trdnjavo narodne stranke. Vsi na shod!

d Proti gozdnim škodljivcem! Visok sneg, ki je padel letošnjo zimo, je napravil po gozdih precej škode. Deloma je polomil cela drevesa, deloma veje. Ker nastane s tem posebno v smrekovih gozdih nevarnost, da se pomnožijo gozdni škodljivci, so odredila okr. glavarstva, da morajo v smislu §§ 50. in 51. cesarsk. patenta z dne 3. dec. 1852 vsi posestniki gozdov podrti oz. polomljeno dréevje ter veje odstraniti ali vsaj olupiti pred nastopom toplejšega časa in sicer v gozdih do 600 metrov nadmorske višine do 15. apr., v višje ležečih gozdih pa do konca apr., drugače pridejo v nevarnost globe do 10—100 K.

o Imenovanje. Za suplentinjo šole družbe Ciril-Methodove na Muti za novo ustanovljeni drugi razred je bila imenovana v zadnji seji družbinega vodstva gospa Ana Hren, soproga tamošnjega nadučitelja.

o Imenovan je učitelj na obrtni šoli v Celju Schramm za pristava na rudarski akademiji v Ljubnem na Zg. Štajerskem.

a Za častnega meščana je imenovalo mesto Radgona naučnega ministra grofa Stürgkha.

o Za družbo sv. C. in M. nam je poslala narodna gospodična Emica Mahorič v Ptuj 1000 jubilejnih znamk po 10 vin. Vsa čast mladi Slovenki!

o Volitve v okrajni zastop laški še se vedno niso vršile, dasi je potekla poslovna doba že lansko leto. Bajе namestujija zavlačuje neki rekurz. Nek dopisnik v „Sl. Nar.“ zahteva odločno konečno rešitev tega rekurza in razpis volitev.

v Umrl je minul pondeljek g. Karl Dolanc, posestnik na Kalu poleg Dola. Zadela ga je srčna kap. Mož je bil delaven član obč. odbora in krajnega šolsk. sveta. N. v m. p.!

o Iz Sele pri Sv. Rupertu v Sl. Gor. Uredniku „Slov. Gosp.“ je zmanjkalo niti, ker je pobral v zadnji številki same klerikalne „podlosti“. Moral je take Lumparije sprejeti, ker se ni dobro „častitim“ v grabi zameriti. Pri nas pač nimamo tako „visokošolanih“ kmetov, ki bi znali o „podlostih“ govoriti, k večjemu da se je naučila katera od nas izgubljenca ovca teh besed v farovžu. Pa Bog nam v tem času grehe odpusti, norcem pa daj pamet! Seveda, volitve, volitve!!! Takega Kristusovega nauka, kakor je v „Gospodarju“, mi stari dobri kristjani pač ne potrebujemo. Če imajo ti visoki gospodje potrebo si med seboj puliti lase — to nas kmetov nič ne briga, ker imamo sedaj toliko dela, da nimamo časa za bogato obloženo mizo sedeti — in politikovati. Če pa se kdo opijani — če je tudi najsrčnejši klerikalec, nima pravice odrekati poštenim ljudem krščanske vere — ali pa celo zmerjati s psovki, katere še tako „satanski“ liberalci radi poštenega srca ne upa izreči. Visokošolec pač ni za to, da bi si dal na sebi drva sekati, če je tudi še tak siromak! Siromaštvo na sebi ni sramota, tudi ne bolezen — radi česa je opustil tisti visokošolec, ki še po enem letu odsotnosti leži „visokemu“ dopisniku v želodcu. Odpusti jim, saj... Če pijanec najde tovariša, kako ne bi vlačil iz jame klerikalec klerikalca, kaj ne, gospod župnik?! Ha, ha!

a Za „Narodni sklad“ se je nabralo 4. t. m. na glavnem zboru „Nar. str.“ na poziv g. Brinarja iz Gotovelj 170 K. (Med temi je daroval g. drž. poslanec Fr. Roblek 100 K). Pristrčna hvala! Somišljeniki, spominjajte se sedaj pri vsaki priliki „Nar. sklada“! Brez denarja ni mogoč vspeseni volilni boj!

a Za narodni sklad je darovalo „učiteljstvo neke šole“ 4 K. Hvala! V posnemanje!

a „Kmečka zveza“ je imela 4. t. m. v Ptujju zaupni shod, na katerem je postavila za kandidata župnika Ozmeča in — Meška iz Lahonec. Meška bo posebno Terglav vesel!

a Dr. Jančič in Lenko sta sklenila za občinske volitve v Št. Petru v Sav. dol. kompromis. Še bode marsikomu v spominu, kako težko je bilo svoj čas iztrgati občino Lenku in nemškutarjem iz rok, danes se pa slovenski duhovnik in Lenko zopet bratita. Sramota!

a Kandidat „Kmečke zveze“ za slovenjebistriško-konjiški okraj je bajе g. Novak, krčmar v Slov. Bistrici.

a Pamflete na dr. Ploja razpošiljajo duhovniki po ptujsko-ormoškem okraju.

a Iz Kozjega. Od neke verodostojne osebe smo zvedeli, da je dr. Jankovič rekel, da ne kandidira več v deželni zbor, ako se med strankami ne bo dosegel kompromis. Dr. Jankovič je odločen pristaš kmečke zveze, a je s tem pokazal, da mu je narodnost še višje nego strankarstvo. Čast mn! Pričakujemo od njega, da bo ostal zvest svoji obljubi ter ne prevzame kandidature, ker se je kompromis razbil.

d Škandali v celjski bolnišnici. Pred kratkim je morala žena nekega tukajšnjega čevljarja v celjsko bolnišnico. Ker je enkrat v svoji bolezninekaj onesnažila postelj, sta jo neka nasmiljenka in strežnica topli. Mož se je pritožil pri dr. Jesenku in Gollitschu; ta dva sta pa verjela sestram, ki ste trdili, da ženina izpoved ni resnična. Možu ni ničesar drugega preostajalo kakor da je vzel ženo domov. Ako bi bila ta čevljarka bogata in ugledna ženska, bi se najbrž drugače postopalo.

o Bralno društvo na Bregu priredi na Belo nedeljo v „Skalni kleti“ predstavo in veselico, na kar se že danes opozarja slavno občinstvo ter nar. društva.

o Volilni imenik za deželnozbornske volitve v Celju je volilcem na razpolago od 10. dop. do 2. ure pop. in od 4. do 8. ure pop. Slovenci, pogledajte, če ste vpisani kot volilci!

o Iz Šmarja pri Jelšah. Kmečki somišljenik nam pošilja te-le času primerne verze: V nedeljo „oculi“, ker celi okraj spi, rodilo se je dete, za duhovne ne za kmete. (Namreč klerikalna posojilnica). Odkar po Šmarjih blagi Jug ne piše, lovi Sinko slepe miše, in Jurkovič v oblakih jaše, z njim drugi klerikalni paše. Kaj mar njim, kod bodo jahali, saj kmetje bodo pridno plačevali!

v Iz Podčetrka. Pred kratkim se je vprašalo okrajno glavarstvo v Brežicah, kedaj da bodo volitve v okrajno bolniško-blagajno-Sevnica-Kozje. Ker do danes ni nikakega odgovora, vprašamo tudi mi, kako da ta blagajna funkcionira, ker nima odbora. Hočemo odgovor!

v Stroj za drobljenje rožja se je postavil pri pos. g. dr. Jurtela v občini Tinsko. Posestnike opozarjamo, da se stroja poslužujejo.

o V Majšpergu je umrla preblaga žena gospa Marija Jurič, po domače Pirkmajerjeva. Bila je vzor slovenske matere in gospodinje. Liste in knjige je kaj rada prebirala, zlasti gospodarske vsebine, in „Kmetovalec“ ji je bil gospodarski evangelij. Ni čuda, da je gospodarstvo in gospodinjstvo pri tej

narodni obitelji vzorno urejeno. Svoje otroke je rajna Marija Jurič vse skrbno odgojila ter je tudi skrbela, da so se vsi lepo izobrazili.

Pogreb te preblage žene, ki je tako zelo cenila izobrazbo, je bil v soboto 27. m. m. Čeprav je bilo slabo vreme, je bila udeležba ogromna, kar priča, kako so jo sosedi in znanci spoštovali in ljubili. Čital sem nekje, da je razumna žena sreča moževa in otrok in tudi sreča naroda. O rajni Mariji Jurič lahko rečemo, da je bila taka razumna žena. — Slava njenemu spominu!

o Od Sv. Lovrenca na Drav. polja. Gospod urednik! Nekaj čudnega Vam moram sporočiti. Naša dva „gospoda“ denar že močno tišči. Vi majete z glavo? Res, res! Le pogledajte zadnjega „Gospodarja“! Tam stoji črno na belem: Vsled lažnjivih in nesramnih napadov v zadnjem „Narodnem Listu“ darnjeta za volilni sklad S. K. Z. vzorni gospodar Ozmec in njegov „adjutant“ Kociper vsak po 10 kron, skupaj 20 K, z besedami: dvajset kron. Dobro. Samo „gospoda“ sta pozabila povedati, kaj je bilo v dotičnem članku lažnjivega in neresničnega. Menda zato, ker vesta, da je bilo vse do pičice res. Če pa ne bode miru, pride še več resnice na dan. Torej gg. novopečeni častni občan in „bodoči“ deželni poslanec in vaš adjutant, dajta, dajta zopet nekaj svetlih kronic, saj sta jih že na dolgu za dva članka, t. j. skupaj 40 K, beri štirideset svetlih kronic, saj zaslužita jih pa tudi zelo lahko. Prej se bosta vidva naveličala kronce štet, kot mi pisat med svet. Tonček, če mira ne bo, tud zbirce ne bo! — Narodni pozdrav, gospod urednik! Ahasver.

o Svetinje pri Ormožu. C. kr. namestnija v Gradcu je letos zopet delila nagrade za vzorno urejene nove amerikske nasade. Zanimivo bi bilo zvedeti, koliko je k temu prispevala država in koliko dežela in kako so se nagrade delile, toda na kompetentnih mestih se o tem strogo molči, dasiravno to menda ni uradna tajnost. — Dejstvo je, da je dobilo tako nagrado 10 vinogradnikov in ptujškega polit. okraja in sicer po 70 K. Vsakdo bo uvidel, da je ta vsota pomembna le v toliko, da je z njo izraženo priznanje za izvanreden trud, obenem pa vspodbuja drugim vinogradnikom. G. okr. glavar Weiss je pri razdelitvi prav dobro omenil, da je veliko več ko teh borih 70 kron vredna reklama, ki jo je napravila s tem c. kr. namestnija. Povdarjal je, da bodo vsi kupci pogledali in povprašali najprej pri odlikovanih vinogradnikih, ki bodo na tak način torej prej spravili svoj pridelek v denar. — Samoobsebi umevno je, da pridela tisti, ki si prizadeva ugoditi vsem zahtevam vzornega vinogradništva, tudi razmeroma boljše vino ko tisti, ki pričakuje, da stori samo vreme in zemlja svoje. Želeti bi bilo edino-le, da bi postale sčasoma take nagrade primeroma večje, sicer pa so tudi v tej obliki hvalevredna inštitucija.

d Izpraševanje vesti. Na občnem zboru kmečke zveze 29. oktobra 1908 v Mariboru je vstal po besedah dr. Korošca, češ, da bode narodno stranko glede kompromisa za nos vodil, odbornik lajik kmečke zveze in je žalosten in potrj zaklical dr. Korošcu: „Priatelj, kaj vendar delaš? Kako moreš našo dobro katoliško stvar omadeževati z neodkritostjo! Usodno more vendar biti za večne čase, da je vodja katoliške stranke pred celim zborom danes sankcioniral neodkritosrčnost v političnem življenju?“ G. dr. Korošec, povejte nam, predno greste k velikonočni spovedi, ali je to res ali ne. Ali ste tako grešili ali niste?

d Odpust rezervistov. Ker je sedaj ohranitev miru gotova, bode mo-

rala armadna uprava misliti na odpust rezervistov. Ta odpust pa se ne bode mogel naenkrat zgoditi, temveč se bode vršil stopnjama in v gotovi vrsti. Najprej bodo odpustili tretjeletnike, kateri so bili v Bosni z ozirom na politično napetost pridržani v službi; potem pridejo na vrsto nadomestni rezervisti, ki služijo izvanredno od 1. dec. naprej in potem ostali rezervisti, in sicer tako, da pridejo oni, ki so bili prej poklicani pod orožje, tudi prej na vrsto pri odpoklicu. Zadnje dneve je bilo mnogo rezervistov poklicanih k 13 dnevnim vojaškim vajam; to pa ni z dogodki na Balkanu v nobeni zvezi, temveč se bodo vršile po garnizijah običajne spomladanske vojaške vaje.

a Umrla je v Mariboru 30. m. m. gospa Josipina Serneć roj. Srebre, odvetnikova vdova v Mariboru, v 72. letu svoje starosti. Pogreb ranjke je jutri 1. aprila ob 4. uri pop. od hiše žalosti, Cesarska cesta 4. Blag ji spomin!

o Rogoški sodnik dr. Pavliček je „fajn“ mož. S strankami občuje kakor kak prmojdušovec. Nedavno je rekel očetu, čegar sin je bil v preiskovalnem zaporu: „Vaš sin ni boljega vreden, kakor da bi ga gromska strela z jasnega vrezala.“ No, glejte ljudje božji, ako c. kr. uradnik tako govori, pač nima spoštovanja med ljudmi. Prosim na tem mestu, naj bi eden gg. državnih poslancev tudi to ministru pravosodja povedal, morebiti se mu bode zljubilo tega sodnika med ljudi njegovega kalibra predstaviti. Nam bi bilo veliko pomagano, ker smo se že davno navolili tega gospoda poslušati, ki v pisarni, ki je c. kr. urad in ne sejmišče, tako neznansko kriči, da človek res misli, da je na sejmju in ne v c. kr. uradu.

a Letošnji nabori se vrše v Celju (mesto) 26. maja; za celjsko okolico 22., 23., 24. in 26. aprila; v Mariboru (mesto) 14. in 15. aprila; za mariborsko okolico 14., 15., 16., 17., 19. in 20. aprila; v Radgoni 17. in 19. aprila; v Zg. Radgoni 20. in 21. aprila; v Cmurku 20., 21. in 22. aprila; v Slov. Bistrici 19., 21. in 22. maja; pri Sv. Lenartu 24. in 25. maja; v Konjicah 14., 15. in 16. aprila; v Ljutomeru 17. in 19. aprila; v Šmarju 27. in 28. aprila; v Rogatcu 29. in 20. aprila; v Laškem trgu 1., 3. in 4. maja; v Ormožu 5. in 7. maja; v Ptujju 10., 11., 12., 13., 14. in 15. maja; v Brežicah 17., 18. in 19. maja; v Kozjem 21. in 22. maja; v Sevnici 24. in 25. maja; na Vranskem 27., 28. in 29. maja; v Mozirju 1., 2. in 3. junija; v Šoštanju 4. in 5. junija; v Slovenjgradcu 7. in 8. junija in v Marnberku 9., 11. in 12. junija.

d Iz Slov. Bistrice. Na poslednjem sejmju, na katerega se je precej živine prignalo, so cene zelo poskočile. Voli, še ne tako suhi, so se plačevali po 72 v. kilo, bolj rejeni po 76 do 80 vin. Tudi telice in krave so bile za tretjino dražje od zadnjega sejma. Zato so bile vse krčme polne do pozne noči. Mesarji pa so koj drugi dan ceno govedine povišali od 1'20 K na 1'40 K, za svinjetino iz teletino pa 1'60 K. Zares dobri časi za mesarje in za peke, slabi pa za konsumente.

a Homati je glede ribniškega lova. Ribniški lov je imel dosedaj 8 let v najemu neki Tscheligi iz Maribora. Lansko leto je pa dotični najemnik znova prosil za lov pri obč. uradu. Ker je bilo to pred znanimi septemborskimi napadi na Slovence, mu je obč. zastop po lovski postavi brez dražbe oddal lov za isto ceno za nadaljnih 6 let. Proti temu sklepu so se pa izrekli nekateri davkoplačevalci in so vložili priziv na okrajno glavarstvo. Na ta priziv je odgovorilo okr. glav. s tem, da je ukazalo občini, da se zastop še enkrat posvetuje o dotični točki. Govori se pa sedaj, da je gosp.

župan na tajnikovo prigovarjanje do-
tični akt le podpisal in ga ni znova
dal pred občinsko sejo. Kako je prav-
zaprav s to zadevo?

v Izgnan je iz Gorice in odkazan
svoji domači občini Vransko Filip Ro-
pas, znani socijalistični agitator. Pre-
sedel je te dni svoji dve kazni, eno
sedem, drugo desetmesečno, nakar so
ga izgnali.

v Otroški vrtec družbe sv. C. in
M. se otvori v Ormožu ob Dravi.

d Čebelarstva podružnica za Sa-
vinjsko dolino se je ustanovila dne
21. snuča v Grižah pri Celju. Od 50
zborovalcev jih je takoj pristopilo 36.
Upamo, da se bo število članov še iz-
datno pomnožilo in da bo podružnica
dobro napredovala, tembolj, ker imamo
v svoji sredini razen izkušenih in nav-
dušenih čebelarjev enega izprašanega
čebelarstva mojstra in enega potoval-
nega čebelarstva učitelja. Kdor bi
želel pristopiti, naj se oglasi pri pred-
sedništvu podružnice v Grižah, ali pri
blagajniku g. Andreju Piklu v Spodnji
Ložnici pri Žalcu ali pa pri tajniku
g. Srečku Pečarju v Št. Pavlu pri Pre-
boldu. — Letna udnina je samo 2 K
ter je s tem že tudi plačan izborni
časopis „Slovenski čebelar“, ki ga do-
bivajo člani vsak mesec. Podružnica
se bo z vso vnemo lotila dela: prire-
jala bo pridno poučne shode, oskrbo-
vala panje, orodje itd. Naj torej noben
čebelar ne odlaga s pristopom.

d Sv. Janž na Vinski gor. Na
Velikonočni pondeljek se priredi v tuk-
šol. prostorih veselica v prid ubožnim
šolarjem. Prijatelji mladine in gledal.
predstave dobro došli! Na ta dan je
„Emavs“ v Št. Janžu na V. g. Torej
na svidenje!

a Iz Laškega trga. Te dni je bil
premeščen poštni urad v „Vilo Falta“.
Prostori so se okusno uredili in pre-
novili, a na tabli zunaj na poslopju,
pa se vkljub popravilu, še vedno blišči
samonemški napis. To pa gotovo ra-
raditega, ker se je bati, da bi od vi-
soke Tatere došli diktator, ozir. njega
namestnik, nekdanji zastavonoša pri
Žalskem sokolu — v sveti nemški (??)
jezi znal razburiti, kar bi seveda slabe
posledice imelo.

b Iz Ponikve. Kljub raznim po-
skusom nekaterih ljudij, ki vedno na-
sprotnjejo vsakemu narodnemu delu,
se naša Ciril - Metodova podružnica
vendar lepo razvija. Zadnje nedeljo se
je vršila važna odborova seja, da so
se pojasnile nekatere nejasnosti in ne-
sporazumljenja, pokazalo se je, da je
to prepotrebno društvo v prav dobrih
rokah in vse poslovanje v najlepšem
redu. Objednem se je sklenilo, da pri-
redi podružnica po Veliki noči večjo
narodno slavnost. Podružnica je odpo-
slala že v tem kratkem času glavni
Družbi v Ljubljano 120 K, kar smo
dolžni povedati javno, da ne bo nepo-
trebnih zahrbtnih očitanih, češ, da smo
poslali nabrani znesek na Srbsko (!).
Narodni Ponikvi pa kličemo, naprej v
tem smislu v prosep in napredek
narodov!

Za odbor:

Anton Podgoršek, Anica Vrečko,
predsednik. tajnica.

o Volilni imenki v Celju in v
celjskem glavarstvu so od 1. apr. na-
prej na razpolago! Vsak volilec naj
pogleda, če je v imeniku. Glede splošne
kurije pripomnimo, da ima vsakdo vo-
lilno pravico, kdor je bil 28. febr. že
24 let star in bival eno leto nepre-
trgoma v dotičnem kraju. To bo po-
sebno važno v Celju.

a Obč. urad Ribnica na Poh. bo
samoslovenski uradoval. Tako se je
sklenilo v seji dne 24. marca 1909
Živelj Ribničani!

Nove nemške šole. Nemški „Schul-
verein“ sezida brežiškimi Nemcem nove
šole. — Isto se bode zgodilo v Pobrežju
pri Mariboru. Nove ponemčevalnice, ki

nam bodo odjedle na tisoče rojakov.
Pri nas se pa danes nabira za — kle-
rikalno časopisje namesto za slovenske
šole v narodno-nevarnih krajih!

b Tri hiše so pogorele minuli
torek z gospodarskimi poslopji vred pri
Sv. Marku nižje Ptuja.

v Z barabami je primerjal na
prižnici šentpeterski župnik gosp. dr.
Jančič slov. naprednjake. Lep vzgled za
spolnjevanje 5. zapovedi! Naprednjaki,
zapomnite si to psovko, vredno in do-
stojno kakega pretepača ne pa — du-
hovnika.

v Dr. Hrašovec ne namerava več
kandidirati v deželni zbor. Z obžalo-
vanjem vzamemo na znanje, da tako
odličnega delavca in marljivega slov.
zastopnika ne bo več v deželnem zboru
štajerskem. Gotovo se mu je zagnusil
surov in nepošteni boj, katerega bi
uprizorili klerikalci proti njemu za kak-
šnega — Terglava. Upamo pa, da
ohiani g. dr. Hrašovec svojo delavnost
še nadalje narodnem svetu in domačim
celjskim političnim vprašanjem.

v O razpoloženju po zadnjem za-
pnem shodu Km. zv. nam poročajo
iz zanesljivega vira, da je bilo zelo de-
speratno. Mnogi stari politiki niso bili
zadovoljni s storjenim sklepom, dobro
vedoč, da mora pasti težka ob-
sodba na celo stranko, da je
razdrila kompromisna pogaja-
nja in nekaterim zagrizencem na ljubo
zanesla hud volilni boj v deželo,
ko vlada povsod splošna gospodarska
beda. Poleg nekaterih duhovnikov
je najstrastnejše hujskal proti kompro-
misu profesor dr. Verstovšek. Torej ta
človek, ki je bil nekoč radikalen na-
prednjak, največji nasprotnik dr. Ko-
rošca in duhovščine, ki ne pozna niti
najmanj našega kmečkega ljudstva in
komaj lomi slovenščino, je sedaj jeden
najhujših hujskačev iz — dobičkaželj-
nosti. G. prof. bi rad zlezal na mesto
dež. odbornika. Kmetje — za 6 tisoč
kron vas goni c. kr. profesor v volilni
boj. Sramota!

a V Kržajnsčaku pri Sv. Mi-
klavžu blizu Ormoža se je ponesrečil
31. m. m. pokrivač Ivan Miklošič od
Sv. Bolfenka, padel je iz strehe po-
sestnika Jurija Rizman 6 metrov glo-
boko ter se ubil. Star je bil 54 let,
žapušča ženo in dve nepreskrbljeni
hčeri.

d Iz Slov. Bistrice. Kakor ste
poročali, je na dvorišču Stigerjevem
sredi mesta eksplodiral celi sod (125 kg)
smodnika. Ker sme zalagatelj imeti
doma le 25 kil, je Stiger odgovoren
za to nesrečo. Ako bi se Slovencu kaj
tacega pripetilo, bi že sedel v preisko-
valnem zaporu. Ni pa slišati, da bi se
proti Stigerju sodnijsko postopalo, kar
bi se pač moralo zgoditi, ker je padla
človeška žrtev.

Novice

iz drugih slov. krajev.

u Morilec Julij Föderberg, ki je
lani 25. jul. v Rojanu pri Trstu v
svojem stanovanju na nečloveški način
umoril svojo ljubico gledališko pevko
Fabri, potem truplo razkosal in glavo
vrgel v morje, je stal minoli teden
pred porotniki v Trstu in bil obsojen
zaradi umora v smrt na vislicah. Pri-
poročen je v najvišje pomiloščenje.

v „Aljažev dom“ v Vratih je od-
nesel 30. m. meseca velikanski snežni
plaz z Rogice. Postavilo ga je Slov.
plan. društvo, ki ima 40.000 K škode.

d Zaplenjena brošura. Državno
pravdnštvo v Ljubljani je zaplenilo
brošuro Mirka Čerčiča „Slov. visoka
šola v Ljubljani“. V brošuri se opisuje
trpljenje slov. dijaštva na Dunaju in
v Gradcu, kjer se ga pretepa in iz-
strada. Zares krasne razmere! Vremena
Kranjcem se še nič ne — jasne!

d Srbskega princa Gjorgja so
šli 1. aprila trumoma gledat na kolo-
dvor Lahi v Gorici, ker jih je „Il
Gazzetino“ potegnil, da se ta dan pelje
Gjorgje skozi Gorico v Italijo!

d Kmetsko banko snuje slovenska
kmetska stranka na Goriškem.

Razne novosti.

b Sive uniforme se bodo v naj-
krajšem času splošno uvedle za vse
častnike in vojaške uradnike izven pri
konjeništvu.

b Vatikanski revež. Leta 1870. je
določila Italija papežu kot odškodnino
za zgubljen dežele letno rento pribl.
3,225.000 kron. Ker takozvanega ga-
rancijskega zakona, ki vsebuje to do-
ločbo, niso priznali niti Pij IX., niti
Leon XIII., niti Pij X., in niso vzeli še
nobeno leto ponudene vsote. Letos se
je nabralo že 109,650.000 K; obresti
te velikanske vsote in pa še tekoča
renta bi dala čeden letni dohodek
8,707.000 kron. Za takega bogataša bi
pač ne trebalo prosjati po celem ka-
toliškem svetu.

b Poneverjenja v Reki. Proti biv-
šemu policijskemu svetniku na Reki
dr. Steindlu je uvedena kazenska pre-
iskava zaradi poneverjenj, ki segajo
6 do 7 let nazaj, tudi mnoge slučaje
zlorabe uradne oblasti se je izsledilo.
Dr. Steindl je znan kot ljut. sovražnik
vsega, kar je hrvatsko, in je kaznoval
z visokimi globami Hrvate, če je samo
zvedel, da so kje peli ali kak podoben
„zločin“ storili. Te globe pa so, kakor
kaže preiskava, vse ostale v njegovem
žepu.

d Češko. „Osrednja Matica
Šolska“ je imela 25. t. m. svoj
občni zbor. Iz letnega poročila posne-
mamo, da je vzdrževala ta šolska
družba 1908. leta 63 ljudskih šol s
133 razredi, 54 otroških vrtov s 74
oddelki, nekoliko srednjih šol in je
skrbela na nekaterih krajih za pouk
na domu. V matične šole je zahajalo
11.787 otrok, poučevalo je skupaj 111
voditeljev, učiteljev in učiteljic, 5 po-
možnih učiteljev, 54 obrtnih učiteljic,
91 vrtnaric in 63 katehetov. Gimnazija
v Zabřehu je bila v minolemu letu po-
državljena, gimnazija v Viškovu bo v
kratkem podržavljena. Troški so zna-
šali 1908. l. skupaj 856 004 K, dohodki
pa 778.342 K — bilo je torej
77.691 K primanjkljaja. Volila
so znašala v minolemu letu 42.963 K,
dobiček od razglednic in dru-
gih matičnih tiskovin 25.921 K.
— Vsi češki listi pozivajo češki narod,
naj ne zablija na to splošno narodno
obrambno društvo, katero sicer pristaši
vseh strank brez razločka podpirajo,
kateri ga naloge pa čedalje bolj rastejo
ter zahtevajo od dne do dne večjih
žrtev. Letno poročilo češke šolske
družbe povdarja, da morajo Čehi baš
v tem društvu osredotočiti vse svoje kul-
turno delo na korist čeških manjšin v
ponemčenih krajih. Preverjeni smo, da
ta poziv ne bo zastoj. Češki kleri-
kalci se na tem polju še niso odcepili
od večine češkega naroda.

d Nemška kultura v številkah. V
minolemu letu so Nemci pobili okna in
poškodovali pohištvo na 23 čeških
šolah, katere vzdržuje češka šolska
družba v ponemčenih krajih. S to kul-
turno delavnostjo ne more tekmovali
noben divjaški narod kje v centralni
Afriki a i kjerkoli na svetu. Dne 24.
t. m. so nekateri apostoli nemške pro-
svete pobili okna in oknica na češki

šoli v Mostu na Češkem. Ker so sto-
rilce kmalu našli, in ker so to člani
„najfinejše“ nemške družbe v Mostu,
je mestna občina hotela škodo koj
drugo jutro popraviti. Kav:ljirji!

Za pouk.

Najvišji prelazi v Alpah.

Cesta čez Stilfserjoch	2830 m
Prelaz Velikega sv. Bernarda	2470 „
Cesta čez Farko	2536 „
Gemmi-prelaz	2529 „
Albula cesta	2315 „
Julijska cesta	2287 „
Grimsel prelaz	2165 „
Splügen cesta	2117 „
Št. Gotardska cesta	2114 „
Mont Cenis cesta	2071 „
Bernardinska cesta	2063 „
Simplom cesta	2010 „
Mont Genève prelaz	1850 „
Radstädski prelaz čez Ture	1740 „
Reschen-Scheideck	1500 „
Brenner prelaz	1370 „

Dvanajst največjih mest na svetu.

London	7 milijonov
Veliki New-York	4'1 „
Berolin	2 „
Pariz	2'8 „
Chicago	2 „
Dunaj	2 „
Tokio	1'8 „
Petrograd	1'5 „
Philadelphia	1'4 „
Kalkutta	1'2 „
Moskva	1'2 „
Carigrad	1'1 „

Loterijske številke.

Gradec, 3. aprila 1909:	68, 44, 32, 14, 35.
Dunaj, „ „ „	51, 49, 61, 53, 27.

Sprejme se zdravo, močno in snažno
dekle za mlekarstvo.
Plača po dogovoru. Kje, pove upravništvo
„Narodnega lista“.

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo.

5000 kron zaslužka

plačam vsakomur, ki mi dokaže, da moja
čudežna zbirka

300 komadov za samo gl. 2'50

ni priložnosti kup in sicer: 1 pristna švicarska
patent žepna ura, sistem Roskopf, natančno
idoča in točno regul. z pismeno 3 letno to-
varnsko garancijo. 1 ameriška zlata-double
veržica, 2 amer. zlata-double prstana (za go-
spoda in damo), 1 angl. pozlač. garnitura
manšetni, ovratniški in prsni gumbi), 1 amerik.
žepni nožič 5 delni. 1 eleg. svilnata kravata.
barva po želji, najnovejša fazona, 1 krasna
kravatna igla z simli-brilantom, 1 divna damska
broža, zadnja novost, 1 koristna potovalna
toaletna garnitura, 1 eleg. pristni portemone
iz usnja, 1 par amerik. boutonov z imit. dra-
gulji, 1 rat. angl. vremenski barometer, 1 sa-
lonski album z 36 umetniškimi in najlepšimi
razglednicami sveta, 1 krasni ovratni ali lasni
kolir iz pristnih orientalskih biserov, 5 indij-
skih prerokovalnih hudičkov zabava vsako
družbo in še 250 komadov raznih predmetov,
ki so v vsaki hiši koristni in nenadomestni,
so gratis. Vse skupaj z eleg. sist. roskopf-patent
žepno uro, ki je sama vredna dvakrat toliko,
stane sama gl. 2'50. — Dobi se proti povzetju
ali proti vnaprej plačilu (tudi v znakmah) pri
S. Urbachu, svetovna razpošiljalnica,
Krakov 16.

NB. Pri naročilih 2 paketov se priloži
gratis 1 prima angl. britva ali 6 finih lanenih
robov. Za neodgovarjajoče se vrne denar brez
odloga, torej vsak riziko izključen.

Lešcerbe za vničevanje drevesnih

gosenic

in ličink prodaja

trgovina z železnino „Merkur“, P. Majdič, Celje.

Tu se dobe tudi zajamčena umetna gnojila in
najboljši poljedeljski stroji. 195 3-1

Slovenci! Kupci posestev pozor!

Kdor želi kupiti v prijazni mariborski okolici vsake velikosti dobičkonosna posestva, naj se blagovoli zaupno osebno ali pismeno obrni na

Josipa Serneč, kmečki sin v Gradiški, pošta Pesnica kateri pri nakupu iz rodoljubja brezplačno posreduje ter tudi vsakega kupca na Pesniški postaji pričakuje, če se mu pravočasno javi prihod in znak, da se pozna.

Trsje

cepljeno I. kakovosti še ima naprodaj „**Trsničarska zadruga**“ pri sv. **Bolfenku pri Središču** in sicer 30.000 pošipa (Mozler) in 30.000 laškega rizlinga, 100 komadov po 14 K.

Kdor rabi, naj hitro piše po trsje.

Največja in najcenejša izber zaročnik in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatnine in srebrnine. **prstanov**

6 59-13

Pozor! Predno si kupite uro, ogledajte si mojo veličansko zalogo pravih švicarskih zlatih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur, budilk, verižic, toplomerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite **cenike**, katere razpošiljam zastonj in poštine prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič
v Celju, „Narodni dom“.

Ako hočemo rodovitnost naše zemlje povečati, potreben je dovod dušika.

Sušen in zmlet, toraj za trošenje pripravljen

žveplenokisli amonijak

Znak „Solnce“

je izorno dušičasto gnojilo.

Vsak kmetovalec bi moral za svoja polja, vinarje, travnike in sadonosnike porabljeni žveplenokisli amonijak, katerega prodaja na debelo in drobno

trgovina z železnino in umetnimi gnojili
„Mercur“, P. Majdič, Celje.

Pojasnila in cenike z obratno pošto in zastonj.

Najboljše

travniške brane

raznovrstne **pluge**, tudi takozvane „kultivatorje“, kakor

pluge za globoko oranje ali rigolanje, motike, krampe, lopate, drevesne žage, trsne škarje, leščerbe za vničevanje

gosenic in ličink, vsakovrstno poljedelsko orodje in stroje, nadalje **trnjevo žico** in **žične mreže** za

plotove, **traverze**, **cement** in vse stavbinske potrebščine, sesalke in **vodovodne cevi**, strešne lepenke, nepremočljive vozne plošte in zajamčena umetna gnojila vseh vrst, priporoča po najnižji ceni

trgovina z železnino „**Mercur**“, P. Majdič, Celje.

Zaloga izvrstnih šivalnih strojev, gramofonov, kakor tudi slovenskih plošč.

Pristni kranjski
lanenooljniati firnež

Oljate barve

v posodicah po 1/2, 1 kg kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci

in papir za zvorce.

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode.

Steklarski klij

(kit) priznana in strokovno preizkušeno najboljši.

Karbolinej

prve vrste.

Mavec (gips)

za podobarje in za stavbe.

Čopiči

domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega klij.

Zahtevajte cenike!

Pozor!

50.000 parov čevljev, 4 pari samo 7.50 K. Ker je več velikih trvdik prišlo v denarne težkoče, sem dobil nalog veliko postavko čevljev razprodati nizko pod proizvajalno ceno. Prodajam torej vsakomur 2 para čevljev na jermenčke za gospode in 2 para čevljev za dame, usnje rjavo ali črno, galosirane, z žrebli v podplati, najelegantnejše in najnovije fazonne. Velikost po številkah. Vsi štirje pari stanejo 7 K 50 v. Pošilja se po poštne povze ju. S. Urbach, Krakov šte. 126. Zamena dovoljena tudi denar nazaj! 59-1

Proč

s staro navado in hodite s časom naprej.

„Svet sliši najmočnejšemu kupci pa najcenejšemu“

Pustite torej drage trgovine in poskusite v slovenski trgovski hiši na debelo in drobno

R. Stermecki, Celje

katera je danes najcenejša in najboljša trgovina na Spodnjem Štajerskem ter razpošilja cenike, vzorce in blago po vseh slovenskih deželah.

Gostilničarji pozor!

Pristna haloška vina 1908, izvrstne kakovosti od 22-40 vinarjev franko postaja Ptuj ali Rogatec pri **Maks Berligu**, trgovec, Žetale pri Rogatcu. — Vzorci na zahtevanje! 88 10-8

Grablje

dobro izdelane, lesene, razpošilja vsako množino (samo trgovcem) 100 komadov za 50 kron franko, postaja Ptuj ali Rogatec **Maks Berlig**, Žetale pri Rogatcu. 82 10-9

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje! I kg sivega, puljenega 2 K, boljsega 2 K 40 h; polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg velefinaga, snežobelega, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K; najfinjši prani puh 12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 118 cm široka, z 2 zglavnikoma, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 3 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar. — Cenovnik zastonj in franko. S. Benisch, Deschenitz, št. 773, Sumava, Češko. 8 25-2